

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΘΕΩΡΙΑ - ΜΕΛΩΔΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΑΣΜΑΤΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Έκδοτικός Οίκος "ΤΟΥΛΑΣ—ΜΑΥΡΑΚΟΣ,, Πάτραι

42050

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΘΕΩΡΙΑ - ΜΕΛΩΔΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΑΣΜΑΤΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Εκδοτικός Οίκος "ΤΟΥΛΑΣ—ΜΑΥΡΑΚΟΣ,, Πάτραι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγ-
γραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου

Γ. Παναγιώπου 70-8

ΜΟΥΣΙΚΗ

Κεφάλαιον 1ον

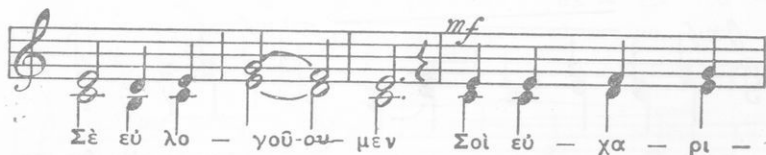
Ἀπλαῖ δίφωνοι ἀσκήσεις εἰς ᾄσματα
ἐπὶ διαστημάτων 2ας, 3ης καὶ 4ης

Σ ἐ ὑ μ ν ο ὦ μ ε ν

Andante (ἀργὰ)

Α. Κατακουζηνοῦ

ᾠσμα
1ον

Ἐπουράνιε Θεέ

(Προσευχὴ διὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Σημαίας)

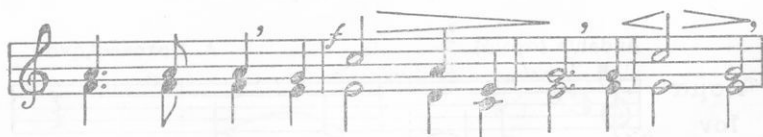
Andante (ἄργα)

Γεωργ. Ἀθανασοπούλου

ᾠδὴ
2ον

Ἐ — που — ρά — νι — ε Θε — έ κρα —

ταί — ω — σον τὸ Ἔ — θνος ἡ — μῶν ἐν δό — ξη

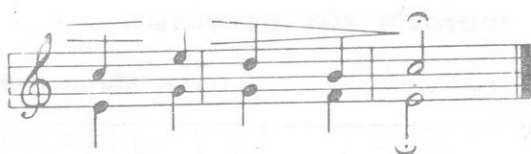
καὶ εὐ — η — με — ρί — ι — α φύ-λατ-τε τὸν βα-σι-

λέ — α ἡ — μῶν καὶ ἁ — νά — δει — ξον ἡ

— μᾶς ἁ — ξι-α τέ — κνα τῆς Ἑλ — λά — α — δος

νοῦν — ὁ λοι λα — οἱ
 ρό — δα τῆς αὐ — γῆς
 τά — ξια σας παι — διὰ

Γ. Καλαματιανός

Κεφάλαιον 2ον

✓ Θεωρητικὴ ἐξέτασις τῶν διαστημάτων 2ας, 3ης καὶ 4ης

α' Διαστήματα δευτέρας

1. Διάστημα δευτέρας, ὡς γνωρίζομεν, καλεῖται τὸ διάστημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἐκ δύο συνεχῶν φθόγγων.
2. Διαστήματα δευτέρας εἰς τὴν μείζονα κλίμακα τοῦ Ντὸ ἔχομεν ἑπτὰ, τὰ ὁποῖα σχηματίζομεν ἂν λάβωμεν ὡς βάσιν τούτων, τοὺς ἑπτὰ κατὰ σειρὰν φθόγγους (βαθμίδας) τῆς κλίμακος.

Παράδειγμα

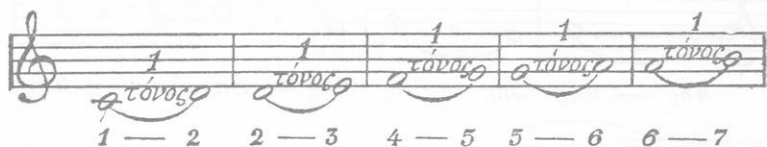

3. Ἐντὸς τῶν ἑπτὰ διαστημάτων δευτέρας γνωρίζομεν ὅτι εὐρίσκονται πέντε τόνοι καὶ δύο ἡμιτόνια.
4. Οἱ τόνοι λέγονται δευτεροὶ μεγάλοι καὶ τὰ ἡμιτόνια δευτεροὶ μικροί.
5. Αἱ δευτεροὶ μεγάλοι εἰς τὴν μείζονα κλίμακα τοῦ Ντὸ εἶναι πέντε (5) καὶ αἱ μικροὶ δύο (2).
6. Αἱ μεγάλοι δευτεροὶ σχηματίζονται μεταξύ τῶν βαθμίδων 1ης—2ας (Ντὸ—Ρέ), 2ας—3ης (Ρέ—Μι), 4ης—5ης (Φά—Σόλ), 5ης—6ης (Σόλ—Λά) καὶ 6ης—7ης (Λά—Σι).

7. Αἱ μικραὶ δεύτεραι σχηματίζονται μεταξύ τῶν βαθμῶν 3ης—4ης (Μι—Φά) καὶ 7ης—8ης (Σι—Νιό).

Παράδειγμα

α' Δεύτεραι μεγάλαι

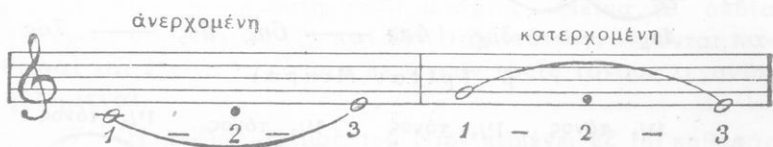
β' Δεύτεραι μικραὶ

6' Διαστήματα τρίτης

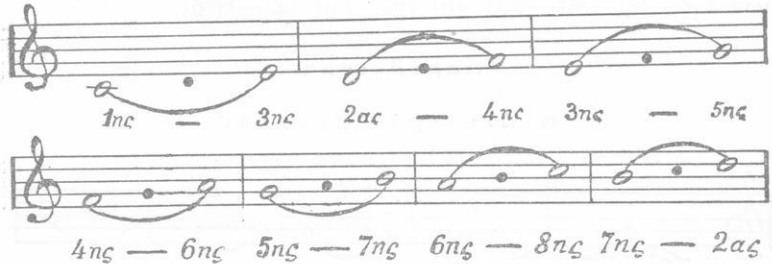
8. Διάστημα τρίτης καλεῖται τὸ διάστημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν φθόγγων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκτελοῦμεν τὸν πρῶτον καὶ τὸν τρίτον ἐν ἀναβάσει, ἢ τὸν τρίτον καὶ τὸν πρῶτον ἐν καταβάσει, ἀφίνοντες ἀνεκτέλεστον τὸν ἐνδιάμεσον φθόγγον.

Παράδειγμα

9. Διαστήματα τρίτης ἢ μείζων κλίμαξ τοῦ Νιό περιέχει ἑπτὰ (7), τὰ ὁποῖα σχηματίζομεν ἂν λάβωμεν ὡς βάσιν τούτων τὸς ἑπτὰ κατὰ σειρὰν φθόγγους (βαθμίδας) αὐτῆς.

Παράδειγμα

10. Ἐκ τῶν διασημάτων τρίτης ἐκεῖνα, τὰ ὅποια περιέχουν δύο (2) τόνους, λέγονται μεγάλοι καὶ ἐκεῖνα τὰ ὅποια περιέχουν ἓνα τόνον (1) καὶ ἓν (1) ἡμιτόνιον λέγονται μικραί.

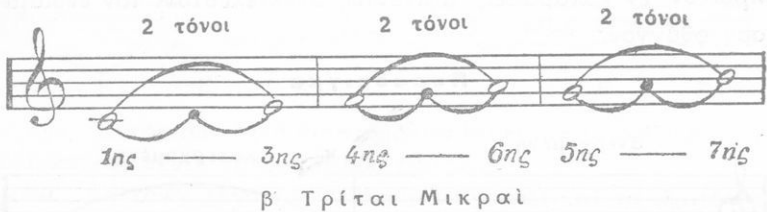
11. Ἡ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει τρεῖς (3) τρίτας μεγάλας καὶ τέσσαρας (4) μικράς.

12. Αἱ μεγάλοι σχηματίζονται μεταξύ τῶν βαθμίδων 1ης — 3ης (Ντὸ—Μι), 4ης—6ης (Φά—Λό) καὶ 5ης—7ης (Σόλ—Σι).

13. Αἱ μικραὶ τρίται σχηματίζονται μεταξύ τῶν βαθμίδων 2ας—4ης (Ρέ—Φά), 3ης—5ης (Μι Σόλ), 6ης—8ης (Λά—Ντὸ) καὶ 7ης—2ας Σι—Ρέ).

Παράδειγμα -

α' Τρίται Μεγάλοι

γ' Διαστήματα τετάρτης

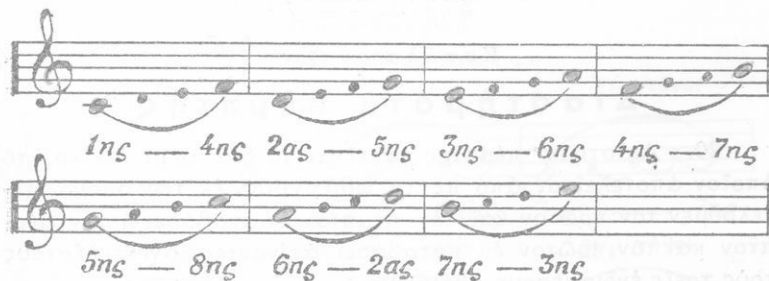
14. Διάστημα τετάρτης καλεῖται τὸ διάστημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσαρας φθόγγους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκτελοῦμεν τὸν πρῶτον καὶ τὸν τέταρτον ἐν ἀναβάσει ἢ τὸν τέταρτον καὶ τὸν πρῶτον ἐν καταβάσει, ἀφίνοντες ἀνεκτελέστους τοὺς δύο ἐνδιαμέσους φθόγγους.

Παράδειγμα

15. Διαστήματα τετάρτης ἢ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει ἐπτὰ (7), τὰ ὁποῖα σχηματίζομεν ἂν λάβωμεν ὡς βάσιν τούτων τοὺς ἐπτὰ κατὰ σειρὰν φθόγγους (βαθμίδας) αὐτῆς.

Παράδειγμα

16. Ἐκ τῶν διαστημάτων τετάρτης, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα περιέχουν δύο τόνους (2) καὶ ἓν (1) ἡμιτόνιον, λέγονται καθαρά καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα περιέχουν τρεῖς τόνους λέγονται ἡυξημένα.

17. Ἡ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει ἕξ (6) καθαράς τετάρτας καὶ μίαν (1) ἡυξημένην.

18. Αἱ καθαραὶ σχηματίζονται μεταξύ τῶν βαθμίδων 1ης — 4ης (Ντὸ — Φά), 2ας — 5ης (Ρέ — Σόλ), 3ης — 6ης (Μι — Λά), 5ης — 8ης (Σόλ — Ντὸ), 6ης — 2ας (Λά — Ρέ) καὶ 7ης — 3ης (Σι — Μι).

19. Ἡ ὑψημένη τετάρτη σχηματίζεται μεταξύ τῶν βαθμίδων 4ης—7ης (Φά—Σι).

Παράδειγμα

α' Καθαραὶ τετάρται

2 $\frac{1}{2}$ τόνοι 2 $\frac{1}{2}$ τόνοι 2 $\frac{1}{2}$ τόνοι

1 η ς — 4 η ς 2 α ς — 5 η ς 3 η ς — 6 η ς

2 $\frac{1}{2}$ τόνοι 2 $\frac{1}{2}$ τόνοι 2 $\frac{1}{2}$ τόνοι

5 η ς — 8 η ς 6 η ς — 2 α ς 7 η ς — 3 η ς

β' Ὑψημένη

3 τόνοι

4 η ς — 7 η ς

Κεφάλαιον 3ον ✓

Διαστήματα πέμπτης

20. Διάστημα πέμπτης καλεῖται τὸ διάστημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε φθόγγους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκτελοῦμεν τὸν πρῶτον καὶ τὸν πέμπτον ἐν ἀναβάσει ἢ τὸν πέμπτον καὶ τὸν πρῶτον ἐν καταβάσει, ἀφίνοντες ἀνεκτελέστους τοὺς τρεῖς ἐνδιάμεσους φθόγγους.

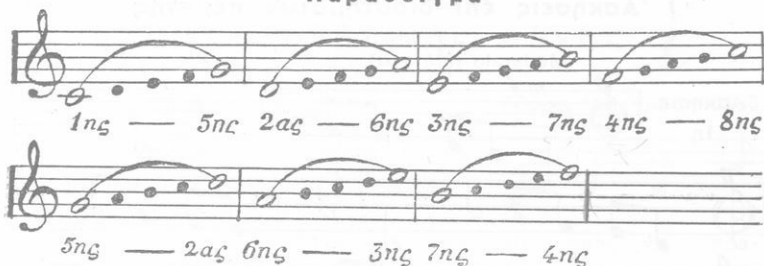
Παράδειγμα

ἀνερχομένη κατερχομένη

1—2—3—4—5 1—2—3—4—5

21. Διαστήματα πέμπτης ἢ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει ἑπτὰ (7), τὰ ὁποῖα σχηματίζομεν ἂν λάβωμεν ὡς βάσιν τούτων τοὺς ἑπτὰ κατὰ σειρὰν φθόγγους (βαθμίδας) αὐτῆς.

Παράδειγμα

22. Ἐκτὼν διαστημάτων πέμπτης, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα περιέχουν **τρεις (3) τόνους** καὶ ἓν (1) ἡμιτόνιον, λέγονται **καθαρά** καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα περιέχουν **δύο (2) τόνους** καὶ **δύο (2) ἡμιτόνια** λέγονται **ἡλαττωμένοι**.

23. Ἡ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει ἕξ (6) **καθαρὰς** πέμπτας καὶ **μία** (1) **ἡλαττωμένην**.

24. Αἱ καθαράι σχηματίζονται μεταξύ τῶν βαθμίδων 1ης — 5ης (Ντὸ—Σόλ), 2ας—6ης (Ρὲ—Λά), 3ης—7ης (Μι—Σι), 4ης—8ης (Φά—Ντὸ), 5ης—2ας (Σόλ—Ρὲ) καὶ 6ης—3ης (Λά—Μι).

25. Ἡ ἡλαττωμένη πέμπτη σχηματίζεται μεταξύ τῶν βαθμίδων 7ης—4ης (Σι—Φά).

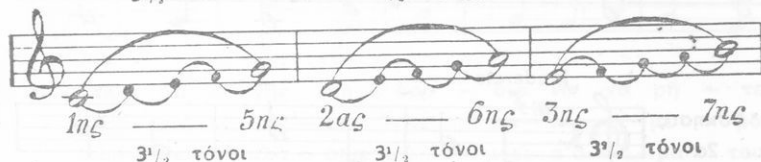
Παράδειγμα

α' Καθαράι πέμπται

3 $\frac{1}{2}$ τόνοι

3 $\frac{1}{2}$ τόνοι

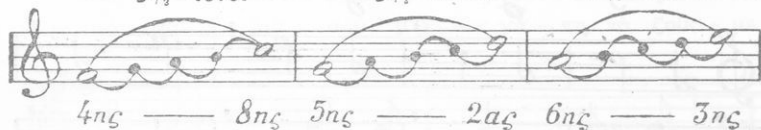
3 $\frac{1}{2}$ τόνοι

3 $\frac{1}{2}$ τόνοι

3 $\frac{1}{2}$ τόνοι

3 $\frac{1}{2}$ τόνοι

β' Ἡλαττωμένη

2 $\frac{2}{2}$ τόνοι

Άσκήσεις ἐπὶ διαστημάτων πέμπτης

Moderato (Μέτρια)

Άσκησις
1η

Moderato

Άσκησις
2α

ᾠσμα εἰς διαστήματα πέμπτης

Τραγούδι τῆς αὐγῆς

Allegro (γοργά)

Γεωργ. Ἀθανασοπούλου

ᾠσμα

4ον

1. Ἡ - λιος πά - λι λαμ - πρὸς ξε - προ -
2. Ἄς ὁ ψῶ - σου με νοῦ καὶ καρ -
3. Τὰ που - λά - κια γλυ - κὰ κε - λση -
4. ὦ Πα - νά - γα - θε Πλά - στη τοῦ

βάλ - λει ση - κω - θῆ - τε παι - διά ση - κω - θῆ - τε
διά - μας στὸν οὐ - ρά - νιο Θε - ὁ καὶ Πα - τέ - ρα
δοῦ - ιε τὸ ρυ - ά - κι κυ - λᾶ τὰ νε - ρά του
κό - σμου δὸς μας πλού - σιο τὸ φῶς τοῦ πο - θοῦ - με

τῆς αὐ - γῆς τῇ δρο - σιά νὰ χα ρῆ - τε
ποῦ μᾶς - ἔ - στει - λε πά - λι τῇ μέ - ρα
κά - θε πλά - σμα ὁ - μνεῖ τ' ὄ - νο - μά του
σάν παι - διά σου μ' ἄ - γά - πη νὰ ζοῦ - με

καὶ νὰ πῆ - τε τρα - γοῦ - δια γλυ - κὰ
καὶ φρον - τί - ζει γιὰ μᾶς στορ - γι - κὰ
ποῦ δο - ξά - ζουν ἀγ - γέ - λων χο - ροί
μὲ ψυ - χὴ καὶ ζω - ῇ κα - θα - ροί

Γ. Βερίτης

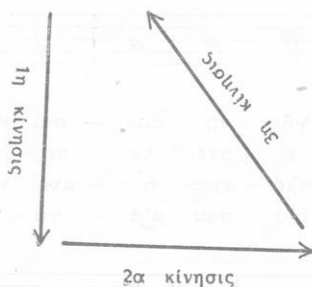
Κεφάλαιον 4ον

Μέτρον 3/4

26. Τὸ μέτρον τῶν τριῶν τετάρτων γράφεται μὲ τὸ κλάσμα $\frac{3}{4}$ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ πενταγράμμου, ἀμέσως μετὰ τὸ κλειδί τοῦ Σὸλ καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ.

27. Τὸ μέτρον τοῦτο τὸ μετροῦμαι μὲ **τρεῖς**(3) ἰσοχρόνους κινήσεις (χρόνους) τῆς δεξιᾶς χειρός, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη ἐκτελεῖται πρὸς τὰ **κάτω**, ἡ δευτέρα πρὸς τὰ **δεξιᾶ** τῆς πρώτης καὶ ἡ τρίτη πρὸς τὰ **ἄνω** καὶ ἀριστερᾶ.

Παράδειγμα

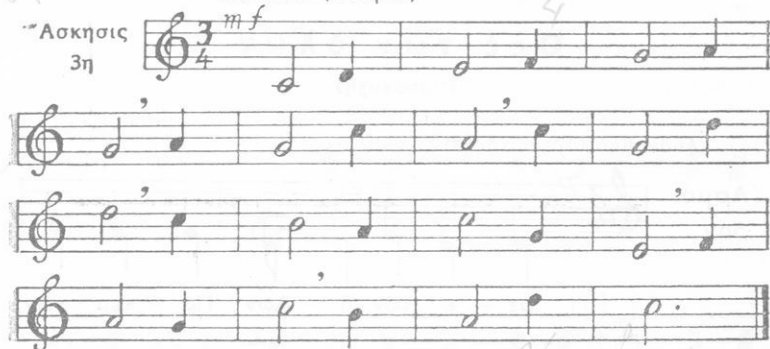
28. Ἐκ τῶν τριῶν κινήσεων τοῦ μέτρου, ἡ πρώτη καλεῖται **θέσις ἰσχυρά**, ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη **ἄρσεις ἀσθενεῖς**.

29. Ὁ ἀριθμητὴς τοῦ κλάσματος τρία (3), μᾶς δεικνύει τὰς **κινήσεις** (χρόνους) τοῦ μέτρου καὶ ὁ παρονομαστὴς τέσσαρα (4), τὴν **ἀξίαν** (διάρκειαν) τῶν κινήσεων.

Άσκήσεις εις μέτρον $\frac{3}{4}$

Moderato (Μέτρια)

Άσκησις
3η

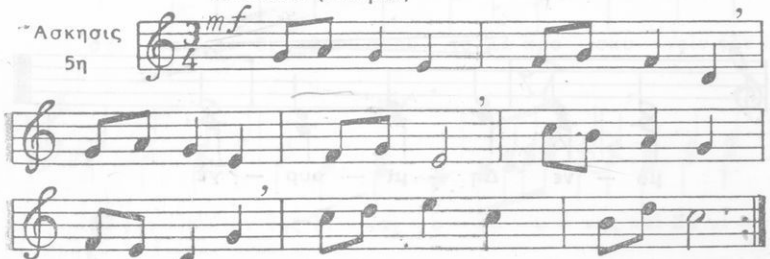
Moderato (Μέτρια)

Άσκησις
4η

Moderato (Μέτρια)

Άσκησις
5η

ᾠσματα εἰς μέτρον 3/4

Θεὲ τῶν ὄλων

(Προσευχὴ)

Andantino (ἀργούτσικα)

ᾠσμα
5ον

Θε — ἐ τῶν ὄ — λων Πά — τερ τῶν

φώ — των σο — φέ μο — νάρ — χα

καὶ Πλα — στουρ — γέ Πρὸς Σὲ ὦ ὤ — ψι —

στε τὰς ἐλ — πί — δας ἔ — χο — μέν

μό — νε Δη — μι — ουρ — γέ

Ἡ γεννησίς σου Χριστέ

(Ἀπολυτίκιον Χριστουγέννων)

Moderato

Ἑκκλησιαστική μελωδία

ᾠδὴ
ἁσμα
δον

Ἡ γεν - νη - σίς σου Χρι - στέ ὁ Θε -

ὁς ἡ - μῶν ἀ - νέ - ε - τει - λε τῷ κό - σμῳ τὸ

φῶς τὸ τῆς γνῶ - σε - ω - ὡς ἐν αὐ - τῇ γὰρ οἱ τοῖς

ἁ - α - στροῖς λα - τρεύ - ον - τε - ες ὑ - πό ἁ -

στέ - ρος ἐ - δι - δά - σκον - το Σὲ προ - σκυ - νεῖν τὸν

ἡ - λι - ο - ον τῆς δι - και - ο - σύ - υ - νης καὶ Σὲ γι -

γνώ — σκειν ἐξ ὕ — υ — ψους ἀ — να — το — λην

Κύ — ρι — ε δό — ξα Σοι

ἉΓΙΑ ΝΥΧΤΑ

(Ἐλευθέρα μετάφρασις καὶ διασκευὴ ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Andante (ἀργά)

ᾠδὴ
7ον

1. Ἀ - α - γία νύ - χτα σέ - ε προ -
2. Ἡ - η - ψυ - χή μας φτε - ε - ρου -
3. Σά - αν φτω - χό παι - δι - ι - γεν -

σμέ - νουν μέ χα - ρά οἱ χρι - στία - νοὶ
γί - ζει πά - νω σῶ - για τὰ βου - νὰ
νιέ - ται ὁ Χρι - στός μας τὰ - πει - νὰ

καὶ μέ πί - ι - στι ἁ - α - νυ - μνοῦ - σι
ὁ - που ψά - αλ - λουν οἱ - οἱ ἀγ - γέ - λοι
κι - σοι θε - ε - λετ' εὐ - ευ - τυ - χί - α

τὸν Θε - ό - ο δο - ξο - ο - λο - γοῦ - σι μῆ - να
τὰ οὐ - ρά - α - νια θεῖ - ει - α μέ - λη σὸν Σω -
τοῦ Θε - οῦ - ου τὴν εὐ - ευ - λο - γί - α δό - στε

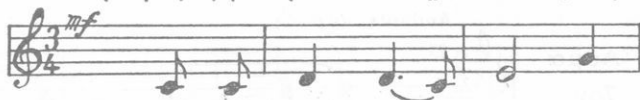
στό μα μιὰ ψυ - χή ναί - αι μέ μιὰ - α ψυ - χή
τῇ - ρα ὥ - σαν - νὰ ναί - αι - αι ὥ - ω - σαν - νὰ
δῶ - ρα σὰ φτω - χὰ καί - αι σὰ ὁ - ορ - φα - νὰ

Νεραντζούλα

Ρυθμική άγωγή τσάμικου

Δημοτικό—Τσάμικος

Άσμα
8ον

1. Νε — ρα — τζοῦ — λα — α φούν — τω —
2. Ποῦν' ἡ πρῶ — τη — η σ'εὔ — μορ —
3. Φύ — ση — ξε βο — ορ — γιάς κ'ά —
4. Σὲ πα — ρά — κα — α — λῶ βορ —

μέ — ε — νη νε — ρα — τζοῦ — λα — α φουν — τω — μέ — ε — νη
φά — α — δα ποῦν' ἡ πρῶ — τη — η σ'εὔ — μορ — φά — α δα
τά — α — ρα φύ — ση — ξε βο — ορ γιάς κι'άν — τά — α — ρα
γιὰ — α — μου σὲ πα — ρα — κα — α λῶ βορ — γιά — α — μου

ποῦ — ναι τᾶ — αν — θη σου νε — ρα — τζοῦ — ου — λα
ποῦν' τὰ κά — αλ — λη σου νε — ρα — τζοῦ — ου — λα
καὶ τὰ τί — ι — να — ξε νε — ρα — τζοῦ — ου — λα
φύ σα τα — α — πει — νὰ νε — ρα — τζοῦ — ου — λα

ποῦ — ναι τᾶ — αν — θη — η — σου
ποῦν' τὰ κά — αλ — λη — η — σου
καὶ τὰ τί — ι — να — α — ξε
φύ — σα τα — α — πει — ει — νὰ

Κανὼν τρίφωνος

Εἰς τὸν τρίφωνον κανόνα ἡ τάξις διαιρεῖται εἰς τρεῖς ὁμάδας. Ὅταν ἡ πρώτη ὁμάς φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον Β, ἡ δευτέρα ὁμάς ἀρχίζει ἐκ τοῦ σημείου Α καὶ ὅταν ἡ πρώτη ὁμάς φθάσῃ

εἰς τὸ σημεῖον Γ, ἡ τρίτη ὁμάς ἀρχίζει καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ σημείου Α. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ᾠσματος συνεχίζεται δύο καὶ τρεῖς φορές ἕως ὅτου ὁ διευθύνων τὰς ὁμάδας δώσῃ τὸ σύνθημα τοῦ τέλους. Ὅποτε κάθε ὁμάς ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ μουσικοῦ τεμαχίου, σταματᾷ.

Ἡ καμπάνα

(Κανὼν τρίφωνος)

Μέτρια καὶ γλυκᾶ

K. Schulz

ᾠσμα
9ον

Γιὰ τὴν ἐκ - κλη - σιά ἢ καμ - πά - α - να

ἢ καμ - πά - α - να τί ὦ - ραῖ - α ποὺ ση -

μαί - αι - νει ποὺ ση - μαί - αι - νει Ντὶν - ντᾶν

ντὶν ντᾶν ντὶν ντᾶν

Μετάφρασις Α. Ἀργυροπούλου

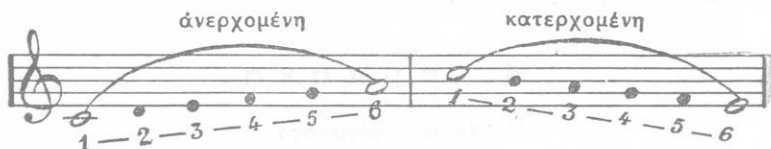
Κεφάλαιον 5ον

Διαστήματα ἑκτης

30. Διάστημα ἑκτης καλεῖται τὸ διάστημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑξ φθόγγους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκτελοῦ-

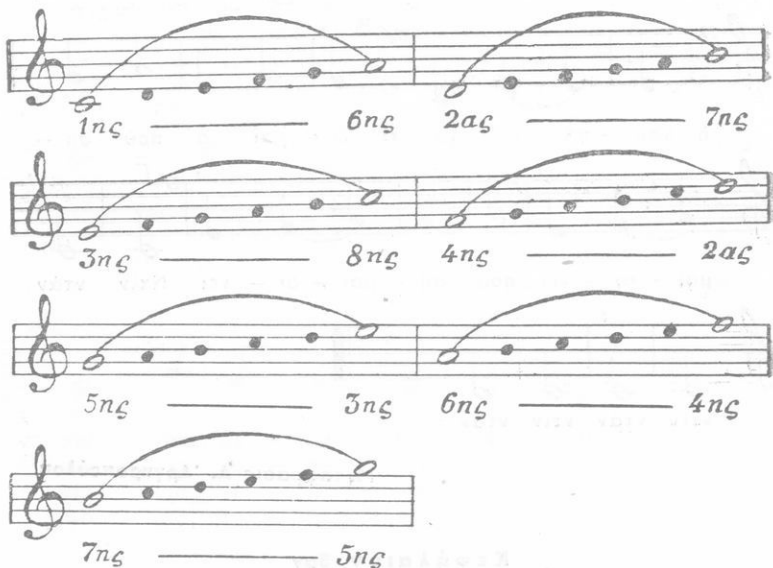
μεν τὸν πρῶτον καὶ τὸν ἕκτον ἐν ἀναβάσει ἢ τὸν ἕκτον καὶ τὸν πρῶτον ἐν καταβάσει, ἀφίνοντες ἀνεκτελέστους τοὺς τέσσαρας ἐνδιαμέσους φθόγγους.

Παράδειγμα

31. Διαστήματα ἑκτῆς ἢ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει ἑπτὰ (7), τὰ ὅποια σχηματίζομεν, ἂν λάβωμεν ὡς βάσιν τούτων τοὺς ἑπτὰ κατὰ σειρὰν φθόγγους (βαθμίδας) αὐτῆς.

Παράδειγμα

32. Ἐκ τῶν διαστημάτων ἑκτῆς, ἐκεῖνα τὰ ὅποια περιέχουν τέσσαρας (4) τόνους καὶ ἓν (1) ἡμιτόνιον, λέγονται μεγάλοι, καὶ ἐκεῖνα τὰ ὅποια περιέχουν τρεῖς (3) τόνους καὶ δύο (2) ἡμιτόνια, μικρά.

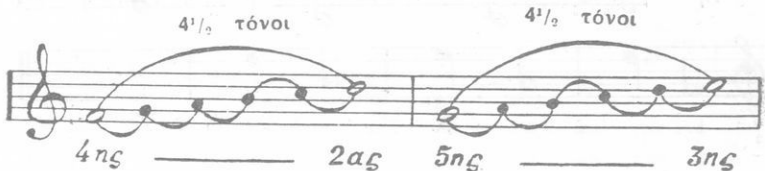
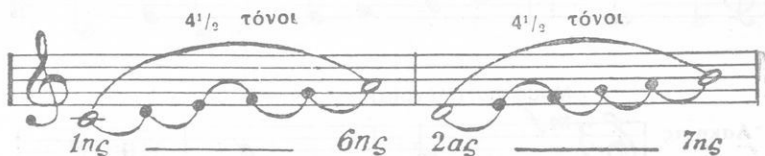
33. Ἡ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει τέσσαρας (4) μεγάλας ἑκτάς καὶ τρεῖς (3) μικράς.

34. Αἱ μεγάλαι ἑκταὶ σχηματίζονται μεταξὺ τῶν βαθμίδων 1ης—6ης (Ντὸ—Λά), 2ας—7ης (Ρέ—Σι), 4ης—2ας (Φά—Ρέ) καὶ 5ης—3ης (Σόλ—Μι).

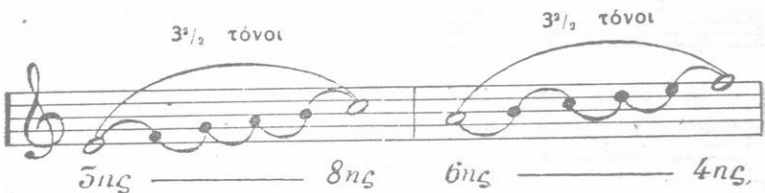
35. Αἱ μικραὶ ἑκταὶ σχηματίζονται μεταξὺ τῶν βαθμίδων 3ης—8ης (Μι—Ντὸ), 6ης—4ης (Λά—Φά) καὶ 7ης—5ης (Σι—Σόλ).

Παράδειγμα

Α' Μεγάλαι ἑκταὶ

β' Μικραὶ ἑκταὶ

Άσκήσεις εις διαστήματα ἑκτης

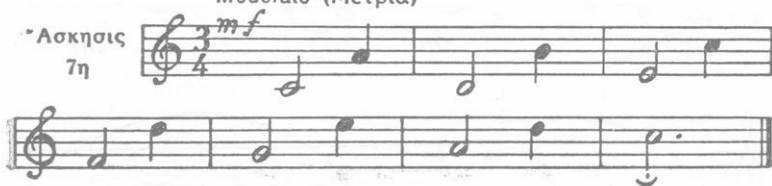
Moderato (Μέτρια)

Άσκησις
6η

Moderato (Μέτρια)

Άσκησις
7η

Ύμνος εἰς διαστήματα ἑκτης

Ἡ Ἑλὶὰ

Moderato

Γεωργ. Ἀθανασοπούλου

Ύμνος
10ον

1. Εὐ - λο - γη - μέ - νο νᾶ - ναι ἔ -
2. Δὲν εἰ - σαι, σὺ πε - ρή - φα -
3. Ἐ - σύει - σαι πᾶν - τα τα - πει -

λιὰ τὸ χῶ - μα ποὺ σὲ τρέ - φει κι' εὐ - λο - γη -
ιη σὰν τ' ἄλ - λα καρ - πο - φό - ρα ποὺ βια - σι -
νὴ πᾶν - τα δου - λεύ - τρα σκύ - βεις μ' ὅ - λα τὰ

μέ - νο τὸ νε - ρὸ ποὺ πί - νεις ἀπ' τὰ νέ -
κά - νυ - πό - μο - να δὲν βλέ - που νε τὴν ὦ -
πλοῦ τη ποὺ κρα - τεῖς μ' ὅ - λο τὸ βίος ποὺ κρύ -

φη κι' εὐ - λο - γη - μέ - νος τρεῖς φο -
ρα πό - τε μὲ τ' ἄν - θο - λού - λου -
βεις καὶ γέρ - νει κά - θε - σου κλα -

ρὲς αὐ - τὸς ποὺ σ' ἔ - χει στεί - λει γιὰ τὸ λυ -
δα τοὺς κλώ - νους νᾶ σκε - πᾶ - σου καὶ μὲ μιὰ
δι καὶ κά - θε πα - ρα - κλά - δι μέ - σα στὸν

χνά — ρι τοῦ φτω — χοῦ γιὰ τ'ἄ — γιου
 πρό — σκαι — ρηό — μορ — φιά τὰ μά — τια
 κού — φιο σου κορ — μό δὲν σοῦ — λει -

τὸ καν — τή — λι
 νὰ ξι — πὰ — σουν
 ψε τὸ λά — δι

I. Πολέμης.

Κεφάλαιον δον

Δέκατα ἕκτα

36. Γνωρίζομεν ὅτι τὰ δέκατα ἕκτα προέρχονται ὅταν δι-
 αιρέσωμεν τὸ ὁλόκληρον εἰς δέκα ἕξ (16) ἴσα μέρη καὶ ὅτι τὸ
 δέκατον ἕκτον εἶναι τὸ ἓν δέκατον ἕκτον τοῦ ὁλοκλήρου.
 Ἐφ' ὅσον τὸ ὁλόκληρον μᾶς δίδει δέκα ἕξ (16) δέκατα ἕκτα,
 τὸ ἥμισυ μᾶς δίδει ὀκτῶ (8), τὸ τέταρτον τέσσαρα (4) καὶ τὸ
 ὄγδοον δύο (2).

37. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν δεκάτων ἕκτων γίνεται ὡς ἑξῆς :

Ὡς γνωστόν, εἰς μίαν κίνησιν τῆς χειρὸς ἐκτελοῦμεν ἓν
 τέταρτον ἢ δύο ὄγδοα· ἄρα, τώρα θὰ ἐκτελέσωμεν τέσσαρα δέ-
 κατα ἕκτα, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ τονίσωμεν τὸ πρῶτον.

Παράδειγμα

Άσκήσεις με δέκατα έκτα υπό διαφόρους μορφάς

Moderato (Μέτρια)

Άσκησις
8η

Moderato (Μέτρια)

Άσκησις
9η

Andante (άργα)

Άσκησις
10η

Andante (άργα)

Άσκησης
11η

Andante (άργα)

Άσκησης
12η

Moderato (Μέτρια)

Άσκησης
13η

Exercise 13 is written for a single melodic line in treble clef, 2/4 time. The tempo is Moderato (Μέτρια) and the dynamics are marked *mf*. The piece consists of 13 measures. The first measure is a half note G4. The second measure is a quarter note A4. The third measure is a quarter note B4. The fourth measure is a quarter note C5. The fifth measure is a quarter note B4. The sixth measure is a quarter note A4. The seventh measure is a quarter note G4. The eighth measure is a quarter note F#4. The ninth measure is a quarter note E4. The tenth measure is a quarter note D4. The eleventh measure is a quarter note C4. The twelfth measure is a quarter note B3. The thirteenth measure is a quarter note A3. The piece ends with a double bar line.

Andante (άργα)

Άσκησης
14η

Exercise 14 is written for a single melodic line in treble clef, 2/4 time. The tempo is Andante (άργα) and the dynamics are marked *mf*. The piece consists of 14 measures. The first measure is a half note G4. The second measure is a quarter note A4. The third measure is a quarter note B4. The fourth measure is a quarter note C5. The fifth measure is a quarter note B4. The sixth measure is a quarter note A4. The seventh measure is a quarter note G4. The eighth measure is a quarter note F#4. The ninth measure is a quarter note E4. The tenth measure is a quarter note D4. The eleventh measure is a quarter note C4. The twelfth measure is a quarter note B3. The thirteenth measure is a quarter note A3. The fourteenth measure is a quarter note G3. The piece ends with a double bar line.

Andante (άργα)

Άσκησις
15η

Moderato (Μέτρια)

Άσκησις
16η

Andantino (άργούτσικα)

Άσκησις
17η

Moderato

Άσκησης
18η

Moderato

Άσκησης
19η

Ἀσκήσεις εἰς ᾄσματα

Τὸ ρολόγι

(Κανὼν τρίφωνος)

Ἄσμα
11ον

Monderato

Τὸ ρο — λό — γι κά — νει τίκ — τακ

τίκ — τακ τὸ μι — κρὸ ρο — λό — γι τίκ — τακ τίκ — τακ

τίκ — τακ τίκ — τακ καὶ τῆς τσέ — πης τὸ μι — κρού — λι

τί — κε τά — κε τί — κε τά — κε τί — κε τά — κε — τίκ.

Πρωτοχρονιά

Allegro (γοργά)

Γεωργ. Ἀθανασοπούλου

ᾠσμα
12ον

1. Ἀ - γιε μας Βα - σί - λη σί - νυ - μνοῦν τὰ
2. Τ' ἄ - σπρα σου τὰ γέ - νια μοιά - ζουν ἄ - ση

χεί - λη νὰ κα - λω - σο - ρί - σης τὰ μι -
μέ - νια φό - ρε - σε τὴν κά - πα κά - νει

κρά - παι - δια̣ ποῦ σέ πε - ρι - μέ - νουν μ' ἄ - νοι -
πα - γω - νιά κι ἔ - λα μέ τὰ δῶ - ρα μέ κα -

χτή καρ - δια̣ Μέ - σα στὴ σακ - κού - λα θὰ τὰ φέ - ρης
λὴ καρ - δια̣

οὐ - λα μὴ - λα καὶ στα - φί - δες πῆ - τες πειὸ γλυ - κές

κοῦ - κλες παι - χνι - δά - κια καὶ πολ - λές εὐ - χές

Στ. Σπεράντζα

Διπλή ἐπανάληψις

Ὅταν ἄνωθεν τοῦ μέτρου, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἐπανάληψις, ὑπάρχη τὸ σημεῖον τοῦτο

κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τοῦ τμήματος τοῦ μουσικοῦ τεμαχίου παραλείπομεν τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἄνωθεν αὐτοῦ τὸν ἀριθμὸν 1, καὶ ἐκτελοῦμεν κατ' εὐθείαν τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἄνωθεν αὐτοῦ τὸν ἀριθμὸν 2, κατόπιν δὲ συνεχίζομεν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μουσικοῦ τεμαχίου.

Ὁ ἀριθμὸς | 1. | σημαίνει πρώτη φορά ἢ πρώτη βόλτα καὶ ὁ ἀριθμὸς | 2. | δευτέρα φορά ἢ δευτέρα βόλτα.

Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοὶ πολλὰς φορές γράφονται καὶ μὲ Λατινικοὺς ἀριθμοὺς | I | καὶ | II | ἀκολουθεῖ δὲ καὶ ἡ λέξις | I volta | καὶ | 2a volta |

Τ ό κυ ν ή γ ι

Allegro (γοργόν)

Διασκευή Γεωργ. Ἀθανασοπούλου

ᾠδὴ
13ον

Τὴ κυ — νῆ — γι ποῦ — ναι στήν κά — τω με —

ριά πά — πiesz περ — πα — τοῦ — νε μέ — σα στή λι —

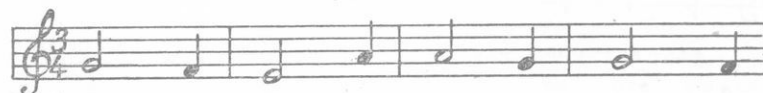
μνιά μπάμ μποῦμ του — φέ — κι — σμα

φύ — γαν τὰ που — λιά κ'ῶ — στε — ρα μάς

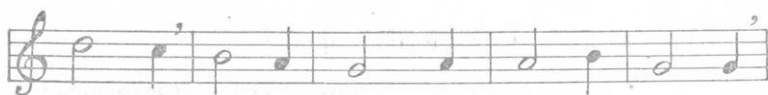
λέ — νε φταῖ — νε τὰ σκυ — λιά λιά κυ —

νῆ — γι πα — με μέ σακ — κού — λια

ά — δεια — νὰ κιᾶν δὲν εὔ — ρω — με τρυ —

γό - νια τό - τε παίρ - νου - με πε - πό - νια

ή στα - φύ - λια ή κυ - δώ - νια κι ε - τσ'ή

ώ - ρα μα - ας περ - νᾶ πᾶ - με για κυ -

νῆ - γι κά - θε Κυ - ρια - κή φέρ - νου - με ρα -

δί - κια μέ - σα στο σακ - κι μπάμ μπουμ του -

φέ - κι - σμα δὲν ἄ - κοῦς ἐ - κεῖ παίρ - νουμ' ἀπ' τὰ

ἐ - τοι - μα πῶχουν οἱ χω - ρι - κοὶ

Οἱ ὁμορφιές τοῦ χωριοῦ

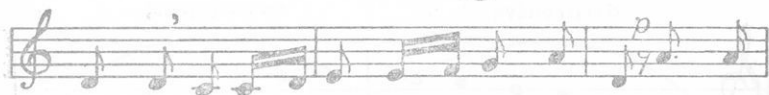
Moderato

Γεωργ. Ἀθανασοπούλου

Ἀσμα
14ον

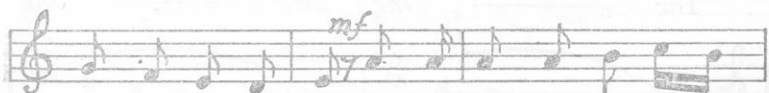
1. Τοῦ χω - ω - ριοῦ τί - ις ὁ - μορ -
2. Ποῦν' τό - ο κρύ στα - α - λο - νε -
3. Τοῦ χω - ω ριοῦ οἱ - οἱ ὁ - μορ -

φά - δες δὲν τί - ις εἰ - δα - α που - θε - νὰ ποῦ - ναι
ρά - κι καὶ τὰ ὁ λό - γλυ - υ - κα που - λιά τοῦ βλα -
φά - δες ποῦ σκο - ορ ποῦ - νε - ε εὐ - ω - διὰ Κ' εἶν ἡά -

τᾶ - γρι - ο πλα - α - τά - νι καὶ ὁ
χό - που - λουή φλο - ο - γέ - ρα μὲ τῇ
γά - πη - στὸ χω - ω - ριό - μου ρι - ζω

μῦ - λος ποῦ γυρ - νὰ ποῦ - ναι τᾶ - γρι - ὁ πλα - α -
λά - γνα της λα - λιά τοῦ βλα - χό - που - λουή φλο - ο -
μέ - νη στήν καρ - διὰ Κ' εἶν ἡά γά - πη στὸ χω - ω -

τά - νι καὶ ὁ μῦ - λος ποῦ γυρ - νὰ
γέ - ρα μὲ τῇ λά - γνα της λα - λιά
ριό μου ρι - ζω - μέ - νη στήν καρ - διὰ

Κ. Τσαούσης

Κεφάλαιον 7ον

Διαστήματα έβδομης

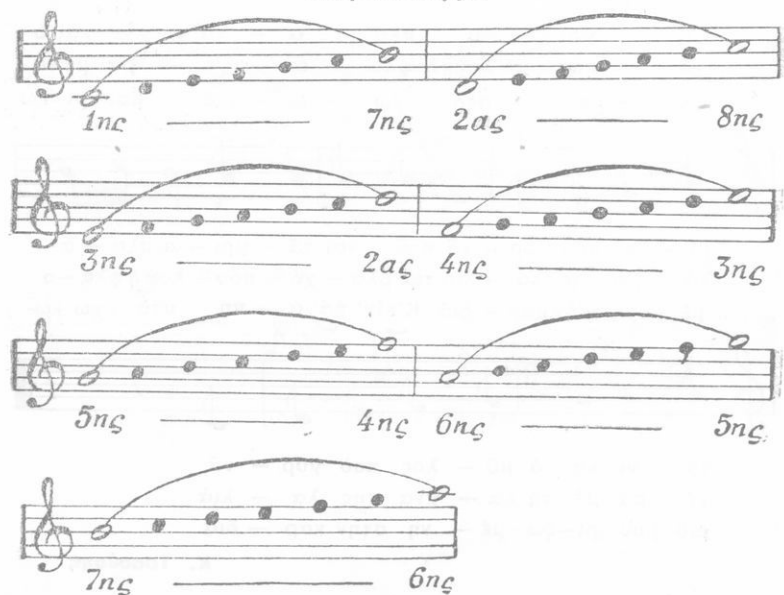
38. Διάστημα έβδομης καλεΐται τὸ διάστημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑπτὰ φθόγγους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκτελοῦμεν τὸν πρῶτον καὶ τὸν ἑβδομον ἐν ἀναβάσει ἢ τὸν ἑβδομον καὶ τὸν πρῶτον ἐν καταβάσει, ἀφίνοντες ἀνεκτελέστους τοὺς πέντε ἐνδιάμεσους φθόγγους.

Παράδειγμα

39. Διαστήματα έβδομης ἢ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει ἑπτὰ (7), τὰ ὁποῖα σχηματίζομεν ἂν λάβωμεν ὡς βάσιν τούτων τοὺς ἑπτὰ κατὰ σειράν φθόγγους (βαθμίδας) αὐτῆς.

Παράδειγμα

40. Ἐκ τῶν διαστημάτων ἑβδόμης ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα περιέχουν πέντε (5) τόνους καὶ ἓν (1) ἡμιτόνιον λέγονται μεγάλοι καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα περιέχουν τέσσαρας (4) τόνους καὶ δύο (2) ἡμιτόνια λέγονται μικρά.

41. Ἡ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει δύο (2) μεγάλας ἑβδόμας καὶ πέντε (5) μικράς.

42. Αἱ μεγάλαι ἑβδόμαι σχηματίζονται μεταξύ τῶν βαθμίδων 1ης—7ης (Ντὸ—Σι) καὶ 4ης—3ης (Φά—Μι).

43. Αἱ μικραὶ ἑβδόμαι σχηματίζονται μεταξύ τῶν βαθμίδων 2ας—8ης (Ρέ—Ντὸ), 3ης—2ας (Μι—Ρέ), 5ης—4ης (Σόλ—Φά), 6ης—5ης (Λά—Σόλ) καὶ 7ης—6ης (Σι—Λά).

Παράδειγμα

α' Μεγάλαι ἑβδόμαι

β' Μικραὶ ἑβδόμαι

Άσκήσεις εις διαστήματα έβδομης

Άσκησις 20η

Moderato *mf*

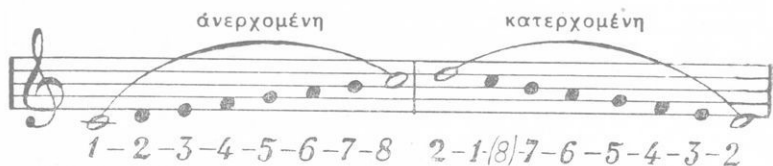
Άσκησις 21η

Moderato *mf*

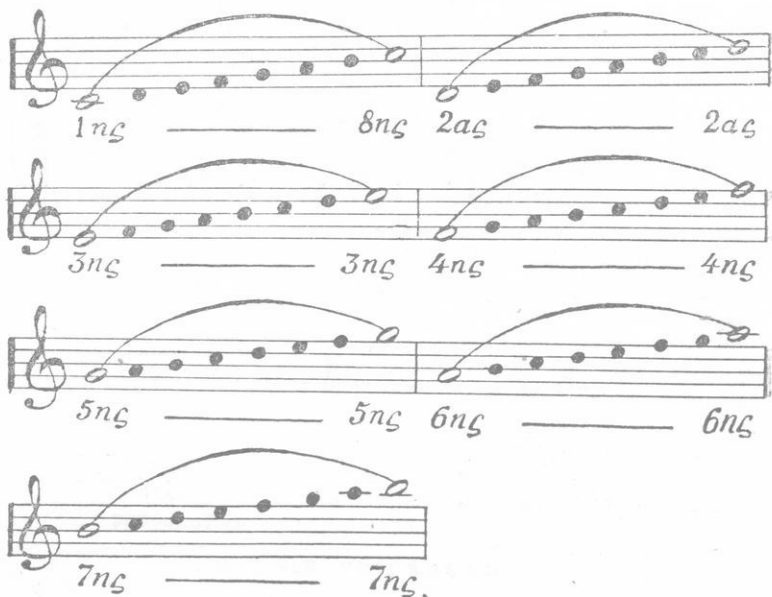
λοῦμεν τὸν πρῶτον καὶ τὸν ὄγδοον ἐν ἀναβάσει ἢ τὸν ὄγδοον καὶ τὸν πρῶτον ἐν καταβάσει, ἀφίνοντες ἀνεκτελέστους τοὺς ἕξ ἐνδιαμέσους φθόγγους.

Πρῶτον δειγμα

45. Διαστήματα ὀγδῶς ἢ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντὸ περιέχει ἑπτὰ (7), τὰ ὅποια σχηματίζομεν ἂν λάβωμεν ὡς βάσιν τούτων τοὺς ἑπτὰ κατὰ σειρὰν φθόγγους (βαθμίδας) αὐτῆς.

Παράδειγμα

46. Ὅλαι αἱ ὀγδοαὶ εἰς τὴν μείζονα κλίμακα τοῦ Ντὸ περιέχουν πέντε (5) τόνους καὶ δύο (2) ἡμιτόνια καὶ λέγονται καθαράι.

Παράδειγμα

5 $\frac{1}{2}$ καθαρά 5 $\frac{1}{2}$ καθαρά

1ης ————— 8ης 2ας ————— 2ας

5 $\frac{1}{2}$ καθαρά 5 $\frac{1}{2}$ καθαρά

3ης ————— 3ης 4ης ————— 4ης

5 $\frac{1}{2}$ καθαρά 5 $\frac{1}{2}$ καθαρά

5ης ————— 5ης 6ης ————— 6ης

5 $\frac{1}{2}$ καθαρά

7ης ————— 7ης

Άσκήσεις εἰς διαστήματα ὀγδόης

Άσκήσις 22α

Moderato *mf*

ᾠσμα εἰς διαστήματα ὀγδόης

ἉΓΙΟΣ ἁΓΙΟΣ

ᾠσμα
16ον

Moderato

Ἐκκλησιαστικὴ μελωδία

Ἀ - γι - ος Ἀ - γι - ος Ἀ - γι - ος

Κύ - ρι - ος Σαβ - βα - ὦθ πλή - ρης ὁ

οὐ - ρα - νὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δό - ξης σου

ὠ - σάν - νά - α ἐν τοῖς ὑ - ψί - ι - στοῖς εὐ - λο - γη -

μέ - νος ὁ ἔρ - χό - ο - με - νος ἐν ὁ -

νό - ο - μα - τι Κυ - ρί - ι - ου ὠ - σάν - νά -

α ὁ ἐν τοῖς ὑ - ψί - ι - στοῖς

Κεφάλαιον 9ον

Φθογγόσημα δις παρεστιγμένα

47. Όταν ἐπὶ παρεστιγμένου φθογγοσήμου ἡ παύσεως τεθῇ δεξιὰ τῆς πρώτης στιγμῆς καὶ δευτέρα στιγμῇ, π.χ. $\text{d} \dots$, τὸ φθογγόσημον καλεῖται δις παρεστιγμένον.

48. Ἡ δευτέρα στιγμὴ διαρκείας αὐξάνει τὴν διάρκειαν (ἀξίαν) τοῦ φθογγοσήμου ἢ τῆς παύσεως κατὰ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας τῆς πρώτης στιγμῆς, π. χ. ἓνα ὀλοκλήρον δις παρεστιγμένον ἰσοῦται μὲ δύο ἥμισυ (ἀξία τοῦ ὀλοκληρίου), σὺν ἓνα ἥμισυ (ἀξία τῆς πρώτης στιγμῆς), σὺν ἓνα τέταρτον διὰ τὴν ἀξίαν τῆς δευτέρας στιγμῆς π.χ. $\text{d} \dots = \text{d} \text{ d} + \text{d} + \text{d}$ ἢ ἓνα ἥμισυ δις παρεστιγμένον $\text{d} \dots$, ἰσοῦται μὲ δύο τέταρτα (ἀξία τοῦ ἡμίσεος), σὺν ἓνα τέταρτον (ἀξία τῆς πρώτης στιγμῆς), σὺν ἓνα ὄγδοον διὰ τὴν ἀξίαν τῆς δευτέρας στιγμῆς π.χ. $\text{d} \dots$

$\text{d} + \text{d} + \text{d}$ u.l.p.

Άσκήσεις εἰς δις παρεστιγμένα

Moderato

* Ασκήσις 25η

Moderato

* Ασκήσις 26η

Κεφάλαιον 10ον

Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μείζονος κλίμακος

49. Γνωρίζομεν ὅτι μείζων κλίμαξ καλεῖται ἡ κλίμαξ ἐκείνη, ἥ ὅποια ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀκτὼ συνεχεῖς φθόγγους (βαθμίδας), σχηματίζουσα κατὰ τὴν ἀνόβασιν τόνον—τόνον—ἡμιτόνιον—τόνον—τόνον—τόνον—ἡμιτόνιον καὶ κατὰ τὴν κατάβασιν ἡμιτόνιον—τόνον—τόνον—τόνον—ἡμιτόνιον—τόνον—τόνον. Καὶ ὅτι λέγεται κλίμαξ τοῦ Νιό, διότι ἀρχίζει ἀπὸ τὸν φθόγον Νιό.

50. Εἰς τὴν Μουσικὴν μεταχειριζόμεθα καὶ ἄλλας μείζονας κλίμακας, περὶ τῶν ὁποίων θὰ πραγματευθῶμεν ἀργότερον, ἐκάστη δὲ τούτων λαμβάνει τὸ ὄνομά της ἐκ τοῦ φθόγου, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἀρχίζει.

51. Αἱ βαθμίδες τῆς κλίμακος, πλὴν τῆς ὀνομασίας των πρώτη, δευτέρα, τρίτη, τετάρτη, πέμπτη, ἕκτη, ἑβδόμη καὶ ὀγδόη, ἔχουν καὶ ἰδιαίτερον ὄνομα, ἀνάλογα μὲ τὴν θέσιν πού εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς κλίμακος. Διότι ὅλαι αἱ βαθμίδες μιᾶς

κλίμακος δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν σπουδαιότητα· ἄλλαι μὲν εἶναι κύριαι ἄλλαι δὲ δευτερεύουσαι.

52. Αἱ κύριαι βαθμίδες μιᾶς κλίμακος εἶναι ἡ πρώτη, ἡ πέμπτη καὶ ἡ τετάρτη.

53. Ἡ πρώτη βαθμὶς τῆς κλίμακος λέγεται βάσις ἡ **τονική**, διότι εἰς αὐτὴν στηρίζεται ἡ κλίμαξ καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρθῶνται ὅλοι οἱ φθόγγοι τῆς κλίμακος.

54. Ἡ πέμπτη βαθμὶς λέγεται **δεσπόζουσα**, διότι δεσπόζει τῆς κλίμακος καὶ εἶναι ἡ κυριωτέρα βαθμὶς μετὰ τὴν βάσιν (τονικὴν).

55. Ἡ τετάρτη βαθμὶς λέγεται **ὑποδεσπόζουσα** διότι εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν δεσπόζουσαν.

56. Αἱ δευτερεύουσαι εἶναι :

Ἡ δευτέρα βαθμὶς, ἡ ὁποία λέγεται **ἐπιτονική** διότι εὐρίσκεται μετὰ τὴν βάσιν (τονικὴν).

57. Ἡ τρίτη λέγεται **μέση**, διότι εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τῆς τονικῆς καὶ τῆς δεσποζούσης.

58. Ἡ ἕκτη λέγεται **ἐπιδεσπόζουσα**, διότι εὐρίσκεται μετὰ τὴν δεσπόζουσαν.

59. Ἡ ἑβδόμη λέγεται **προσαγωγεὺς** ἡ **αἰσθητική**, διότι ἡ ἀκοή μας θέλει εὐθὺς ἀμέσως νὰ ἀκούσῃ τὴν τονικὴν (ὀγδόην) διὰ νὰ ἱκανοποιηθῇ.

60. Ἡ ὀγδὴ λέγεται **ὀγδὴ** ἡ **πρώτη** (τονική), διότι εἶναι ἡ βάσις τῆς κλίμακος, ἐπαναλαμβανομένη κατὰ ὁκτὼ φθόγγους ὠψιλότερον.

Κεφάλαιον 11ον

Γενικαὶ παρατηρήσεις

ἐπὶ τῶν διαστημάτων τῆς μείζονος κλίμακος

Ἀπλᾶ καὶ σύνθετα διαστήματα. Ἀναστροφή διαστημάτων

α' Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν διαστημάτων

61. Διάστημα λέγεται, καθὼς γνωρίζομεν, ἡ ἀπόστασις μεταξὺ δύο συνεχῶν ἢ ἀφεστῶτων φθόγγων καὶ ὅτι τοῦτο λαμβάνει τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φθόγγων ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται. Ἐπίσης ἔχομεν μάθει μέχρι σήμερον θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὰ διαστήματα πρώτης, δευτέρας, τρίτης, τετάρτης, πέμπτης, ἑκτης, ἑβδόμης καὶ ὀγδῆς καὶ ὅτι ταῦτα κατατάσσονται εἰς πέντε κατηγορίας (εἴδη): Μικρά, μεγάλα, καθαρὰ, ἠϋξημένα καὶ ἡλαττωμένα

62. Μικρά εἶναι: Δεύτεραι δύο (2), περιέχουσα, ἑκάστη ἓν (1) ἡμιτόνιον ($1\frac{1}{2}$). Τρίται τέσσαρες (4) περιέχουσαι ἑκάστη ἓνα τόνον καὶ ἓν ἡμιτόνιον ($1\frac{1}{2}$). Ἔκται τρεῖς (3), περιέχουσαι ἑκάστη τρεῖς τόνους καὶ δύο ἡμιτόνια ($3\frac{1}{2}$) καὶ Ἑβδομαί πέντε (5), περιέχουσαι ἑκάστη τέσσαρας τόνους καὶ δύο ἡμιτόνια ($4\frac{1}{2}$).

63. Μεγάλα εἶναι: Δεύτεραι πέντε (5), περιέχουσα, ἑκάστη ἓνα (1) τόνον. Τρίται τρεῖς (3) περιέχουσαι ἑκάστη δύο (2) τόνους. Ἔκται τέσσαρες (4) περιέχουσα ἑκάστη τέσσαρας τόνους καὶ ἓν ἡμιτόνιον ($4\frac{1}{2}$) καὶ Ἑβδομαί δύο (2), περιέχουσαι ἑκάστη πέντε τόνους καὶ ἓν ἡμιτόνιον ($5\frac{1}{2}$).

46. Καθαρὰ εἶναι: Τέταρται ἕξ (6) περιέχουσαι ἑκάστη δύο τόνους καὶ ἓν ἡμιτόνιον ($2\frac{1}{2}$). Πέμπται ἕξ (6), περιέχουσαι ἑκάστη τρεῖς τόνους καὶ ἓν ἡμιτόνιον ($3\frac{1}{2}$) καὶ ὀγδοαὶ ἑπτὰ (7), περιέχουσαι ἑκάστη πέντε τόνους καὶ δύο ἡμιτόνια ($5\frac{1}{2}$).

65. Ὑψημένα εἶναι: Τετάρτη μία (1), περιέχουσα τρεῖς (3) τόνους.

66. Ἠλαττωμένα εἶναι: Ἰλέμπτη μία (1), περιέχουσα δύο τόνους καὶ δύο ἡμιτόνια ($2\frac{1}{2}$).

67. Ἐὰν λάβωμεν τὴν βάσιν τῆς κλίμακος καὶ ἐξ αὐτῆς παρατηρήσωμεν τὰ σχηματιζόμενα ὁριστήματα, βλέπομεν ὅτι σχηματίζει αὕτη ἀπὸ τῆς βάσεως, δευτέραν μεγάλην, τρίτην μεγάλην, τετάρτην καθαρὰν, πέμπτην καθαρὰν, ἕκτην μεγάλην, ἑβδόμην μεγάλην καὶ ὀγδόην καθαρὰν.

Παράδειγμα

2α Μεγάλη 3η Μεγάλη 4η Καθαρά

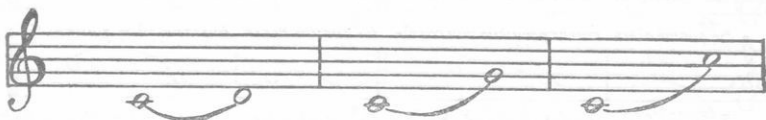
5η Καθαρά 6η Μεγάλη

7η Μεγάλη 8η Καθαρά

6' Διαστήματα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα

68. Τὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μέχρις ὀκτῶ φθόγγων, λέγεται ἀπλοῦν.

Παράδειγμα

69. Τὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται πλέον τῶν ὀκτῶ φθόγγων καλεῖται σύνθετον, λαμβάνει δὲ τὸ ὄνομά του καὶ αὐτὸ ἀνάλογα μὲ τοὺς φθόγγους ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται.

Παράδειγμα

γ' Ἀναστροφή τῶν διαστημάτων

70. Ἐὰν μεταθέσωμεν τὸν πρῶτον φθόγγον ἑνὸς διαστήματος κατὰ μίαν ὀγδόην ὑψηλότερον ἢ τὸν ὑψηλότερον κατὰ μίαν ὀγδόην χαμηλότερον, τὸ διάστημα ἀναστρέφεται.

Παράδειγμα

71. Ὅλα τὰ ἀπλᾶ διαστήματα ἀναστρέφονται καὶ κατὰ τὴν ἀναστροφήν των ἀλλάζουν ὀνομασίαν. Ἡ πρώτη γίνεται ὀγδὴ, ἡ δευτέρα ἐβδόμη, ἡ τρίτη ἕκτη, ἡ τετάρτη πέμπτη, ἡ πέμπτη τετάρτη, ἡ ἕκτη τρίτη, ἡ ἐβδόμη δευτέρα καὶ ἡ ὀγδὴ πρώτη.

Παράδειγμα

1η φυσική θέσις ἀνεστραμμένη ρίνεται 8η 2α φυσική θέσις ἀνεστραμμένη ρίνεται 7η
3η φυσική θέσις ἀνεστραμμένη ρίνεται 6η 4η φυσική θέσις ἀνεστραμμένη ρίνεται 5η
5η φυσική θέσις ἀνεστραμμένη ρίνεται 4η 6η φυσική θέσις ἀνεστραμμένη ρίνεται 3η
7η φυσική θέσις ἀνεστραμμένη ρίνεται 2α 8η φυσική θέσις ἀνεστραμμένη ρίνεται 1η

72. Ἐπίσης βλέπομεν εἰς τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα ὅτι κατὰ τὴν ἀναστροφὴν τοῦ τῷ διάστημα ἀλλάζει καὶ κατηγορίαν (εἶδος) καὶ τὰ μικρὰ γίνονται μεγάλα, τὰ μεγάλα γίνονται μικρὰ, τὰ ἡυξημένα ἡλαττωμένα καὶ τὰ ἡλαττωμένα ἡυξημένα. Τὰ καθαρὰ μόνον παραμένουν καθαρὰ.

Κεφάλαιον 12ον

Σημεῖα ἀλλοιώσεως

Μεσαῖοι φθόγγοι—Ἐναρμόνιοι φθόγγοι—Διατονικά καὶ χρωματικά ἡμιτόνια

α' Σημεῖα ἀλλοιώσεως

73. Σημεῖα ἀλλοιώσεως εἶναι τὰ σημεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦμεν διὰ νὰ μεταβάλωμεν τὴν φυσικὴν ὁξύτητα τῶν φθόγγων.

74. Τὰ σημεῖα ἀλλοιώσεως εἶναι τρία:

Ἡ Δίεσις $\sharp$ ἡ Υφεσις $\flat$ καὶ ἡ ἀναίρεσις $\natural$

75. Τὰ σημεῖα ἀλλοιώσεως τίθενται ἔμπροσθεν τῶν φθογγοσήμων καὶ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ποῦ γράφεται τὸ φθογγόσημον.

76. Ἡ διέσις $\sharp$ ὑψώνει τὸν φθόγγον, πρὸ τοῦ ὁποίου ἔχει τεθῇ, κατὰ ἓν ἡμιτόνιον ὀξύτερον τῆς φυσικῆς αὐτοῦ θέσεως.

77. Ἡ ὕφεις χαμηλώνει τὸν φθόγγον, πρὸ τοῦ ὁποίου ἔχει τεθῇ, κατὰ ἓν ἡμιτόνιον βαρύτερον τῆς φυσικῆς αὐτοῦ θέσεως.

78. Ἡ ἀναίρεσις $\flat$ ἢ $\natural$ ἐπαναφέρει εἰς τὴν φυσικὴν τοῦ θέσιν τὸν ἀλλοιωθέντα φθόγγον διὰ διέσεως ἢ ὕφεσεως.

Παράδειγμα

79. Ὁ φθόγγος, ὁ ὁποῖος ἔχει πρὸ αὐτοῦ σημεῖον ἀλλοιώσεως, λέγεται ἡλλοιωμένος φθόγγος.

80. Ἡ διέσις καὶ ἡ ὕφεις μεταβάλλουν μόνον τὴν ὀξύτητα τοῦ φθόγγου ἐκείνου πρὸ τοῦ ὁποίου ἔχουν τεθῇ καὶ τῶν ἐπομένων ὁμωνύμων πρὸς αὐτὸν φθόγγων τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸ αὐτὸ μέτρον. Δὲν ἔχει δὲ ἰσχὺν πέραν τοῦ ἐνὸς μέτρου. Σχεδὸν ὅμως πάντοτε εἰς τὸ ἐπόμενον μέτρον ἐὰν συναντηθῇ ὁ ἴδιος φθόγγος μετὰ τὸν ἀλλοιωθέντα εἰς τὸ προηγούμενον μέτρον, θέτομεν ἀναίρεσιν διὰ λόγους ὑπενθυμίσεως ὅτι ἔπαυσε νὰ ἰσχύῃ ἡ διέσις ἢ ἡ ὕφεις ἢ εὐρισκομένη εἰς τὸ προηγούμενον μέτρον.

Παράδειγμα

81. Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια τῶν σημείων τῆς ἀλλοιώσεως λέγεται **τυχαία ἐνέργεια**, δι' αὐτὸ καὶ τὰ σημεία τῆς ἀλλοιώσεως λέγονται **τυχαία σημεία ἀλλοιώσεως**.

82. Ἐὰν δύο φθόγγοι εἶναι συνδεδεμένοι μὲ σύνδεσιν διαρκείας καὶ ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν ἔχει σημεῖον ἀλλοιώσεως καὶ γίνεται ἀλλαγὴ μέτρου, τότε τὸ σημεῖον τῆς ἀλλοιώσεως **ισχύει** καὶ **διὰ τὸν δεύτερον φθόγγον**.

Παράδειγμα

83. Κατὰ τὴν ρυθμικὴν καὶ μελωδικὴν ἀνάγνωσιν ἑνὸς μουσικοῦ τεμαχίου τὰ σημεία τῆς ἀλλοιώσεως **δὲν λέγονται ἀλλ'** ἐκτελοῦνται μόνον κατὰ τὴν **μελωδικὴν ἀνάγνωσιν** καὶ κατὰ τὴν **ἐκτέλεσιν** τῶν ᾠσμάτων.

84. Ὅταν θέλωμεν νὰ ὀνομάσωμεν ἡλλοιωμένον φθόγγον, λέγομεν **πρῶτον** τὸ ὄνομα τοῦ φθόγγου καὶ κατόπιν τὴν ἀλλοίωσιν.

Παράδειγμα

Σδλ $\sharp$ Σδλ διεσις, Λά $\flat$ Λά ὕφεις κλπ.

6' Μεσαῖοι φθόγγοι

85. Γνωρίζομεν ὅτι μεταξὺ δύο συνεχῶν φθόγγων τῆς κλίμακος σχηματίζεται τόνος ἢ ἡμιτόνιον καὶ ὅτι τὸ ἡμιτόνιον εἶναι τὸ ἥμιον τοῦ τόνου. Ἄρα κάθε τόνος περιέχει δύο ἡμιτόνια καὶ δύναται νὰ χωρισθῇ διὰ τῶν σημείων τῆς ἀλλοιώσεως.

86. Διὰ νὰ χωρίσωμεν ἓνα τόνον εἰς δύο ἡμιτόνια μεταχειριζόμεθα ἓνα νέον φθόγγον τὸν ὁποῖον τοποθετοῦμεν εἰς τὸ μέσον τῶν δύο φθόγων τῶν ἀποτελούντων τὸν τόνον, ὁ ὁποῖος λέγεται μεσαῖος φθόγγος. Π. χ. τὸ διάστημα Ντό—Ρε ἢ Ρε—Ντό εἶναι ὡς γνωστὸν τόνος· διὰ νὰ τὸ μετατρέψωμεν εἰς δύο ἡμιτόνια θὰ τοποθετήσωμεν εἰς τὸ μέσον τῶν δύο φθόγων Ντό—Ρε ἢ Ρε—Ντό, τὸν φθόγγον Ντό $\sharp$ ἢ τὸν φθόγγον Ρε $\flat$. Ὅποτε θὰ ἔχωμεν Ντό—Ντό $\sharp$ ἡμιτόνιον, Ντό $\sharp$ —Ρε ἡμιτόνιον, ἢ Ρε—Ρε $\flat$ ἡμιτόνιον, Ρε $\flat$ —Ντό ἡμιτόνιον.

Παράδειγμα

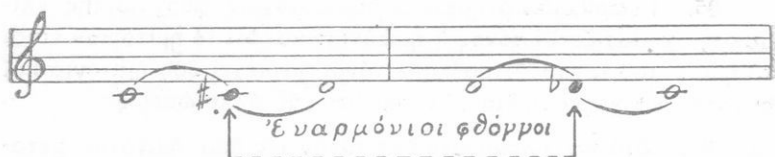

87. Ὡστε μεσαῖος φθόγγος (καλεῖται ὁ ἡλλοιωμένος φθόγγος, ὁ ὁποῖος τίθεται μεταξὺ τῶν δύο φυσικῶν φθόγων καὶ χωρίζει τὸν τόνον εἰς δύο ἡμιτόνια.

γ' Ἐναρμόνιοι φθόγγοι

88. Διὰ νὰ χωρίσωμεν ἀνωτέρω τὸν τόνον Ντό—Ρε ἢ Ρε—Ντό εἰς δύο ἡμιτόνια μετεχειρίσθημεν τοὺς μεσαίους φθόγγους Ντό $\sharp$ ἢ Ρε $\flat$. Ἐὰν παρατηρήσωμεν τοὺς φθόγγους τούτους βλέπομεν ὅτι ἔχουν τὴν αὐτὴν ὀξύτητα. Οἱ φθόγγοι, οἱ οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν αὐτὴν ὀξύτητα, ἀλλὰ διάφορον ὄνομα, καλοῦνται ἑναρμόνιοι φθόγγοι.

Παράδειγμα

δ' Διατονικά καὶ χρωματικά ἡμιτόνια

89. Τὰ δύο ἡμιτόνια, τὰ ὁποῖα σχηματίζονται μεταξύ δύο φθόγων, ἔχουν τὸ μὲν πρῶτον τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἀλλὰ διάφορον ὀξύτητα· π. χ. Ντὸ — Ντὸ $\sharp$ ἢ Ρε — Ρε $\flat$ τὸ δὲ δεύτερον διάφορον ὄνομα καὶ διάφορον ὀξύτητα· π. χ. Ντὸ $\sharp$ — Ρε η Ρε $\flat$ — Ντὸ.

90. Τὸ ἡμιτόνιον, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ αὐτὸ ὄνομα ἀλλὰ διάφορον ὀξύτητα, λέγεται χρωματικὸν ἡμιτόνιον

Παράδειγμα

91. Τὸ ἡμιτόνιον, τὸ ὁποῖον ἔχει διάφορον ὄνομα καὶ διάφορον ὀξύτητα, λέγεται διατονικὸν ἡμιτόνιον.

Παράδειγμα

Κεφάλαιον 13ον

Χρωματική κλίμαξ

92. "Όταν μεταξύ τῶν πέντε τόνων, τοὺς ὁποίους ἔχει ἡ μείζων κλίμαξ τοῦ Ντό, τοποθετήσωμεν τοὺς μεσαίους αὐτῶν φθόγγους, θὰ σχηματισθῇ μία νέα κλίμαξ ἀπὸ δέκα τρεῖς (13) φθόγγους καὶ θὰ προχωρῇ καθ' ἡμιτόνια χρωματικά καὶ διατονικά. Ἡ κλίμαξ αὕτη καλεῖται **χρωματική κλίμαξ**.

93. Διὰ τὰ σχηματίσωμεν τὴν χρωματικὴν κλίμακα ἐνεργοῦμεν ὡς ἑξῆς: Κατὰ τὴν ἀνάβασιν μεταχειριζόμεθα τοὺς μεσαίους φθόγγους μὲ δίσιν, πλὴν τῆς ἐβδόμης βαθμίδος (τὸν φθόγγον Σι), τὸν ὅποιον βαρύνομεν μὲ ὕφεισιν. Καὶ κατὰ τὴν κατὰβασιν μεταχειριζόμεθα τοὺς μεσαίους φθόγγους μὲ ὕφεισιν, πλὴν τῆς τετάρτης βαθμίδος (τὸν φθόγγον Φά), τὸν ὅποιον ὀξύνομεν μὲ δίσιν.

94. Ἐντὸς τῶν δέκα τριῶν (13) φθόγγων τῆς χρωματικῆς κλίμακος σχηματίζονται δώδεκα ἡμιτόνια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἑπτὰ (7) εἶναι διατονικά καὶ τὰ πέντε (5) χρωματικά. Ἐκ τούτων πάλιν τὰ δύο (2) εἶναι τὰ φυσικά ἡμιτόνια (Μι—Φά, Σι—Ντό), τὰ ἄλλα δὲ πέντε (5) διατονικά καὶ τὰ πέντε (5) χρωματικά προέρχονται ἐκ τῆς διαιρέσεως τῶν πέντε τόνων διὰ τῶν μεσαίων φθόγγων.

95. Χρωματικὴ κλίμαξ τοῦ Ντό λέγεται διότι ἔχει βάσιν. τὸν φθόγγον Ντό.

Παράδειγμα

α' Ἀνερχομένη χρωματικὴ κλίμαξ τοῦ Ντό

β' Κατερχομένη

ᾠδὴ μετὰ ἀλλοιώσεως

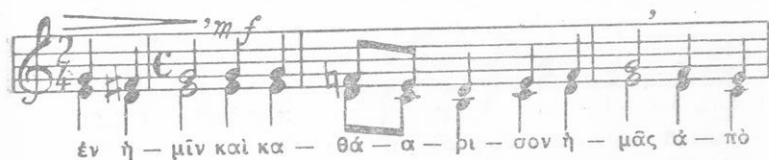
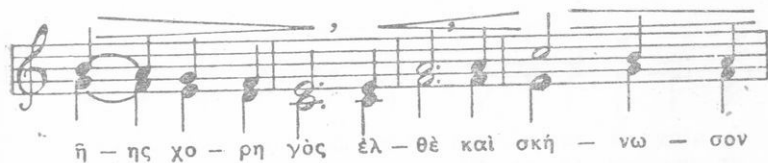
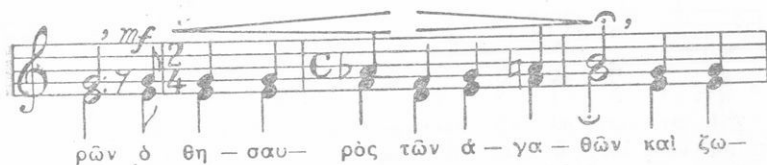
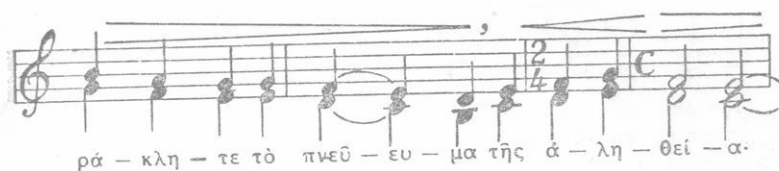
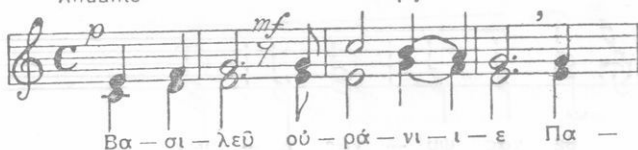
Βασιλεῦ Οὐράνιε

(Προσευχή)

Andante

Γεωργ. Ἀθανασοπούλου

ᾠδὴ
17ον

Μουσική σημειογραφία σε δύο οκτάβες. Η πρώτη οκτάβα ξεκινάει με νότες στα λαβιάκια (C, D, E, F, G, A, B) και συνεχίζεται με νότες στα λαβιάκια (C, D, E, F, G, A, B). Η δεύτερη οκτάβα ξεκινάει με νότες στα λαβιάκια (C, D, E, F, G, A, B) και συνεχίζεται με νότες στα λαβιάκια (C, D, E, F, G, A, B). Η μουσική είναι σε 2/4 μέτρο, με δυναμική *mf* (mezzo-forte). Η κλίμακα είναι C major (C, D, E, F, G, A, B). Η φωνητική γραμμή είναι σε C major (C, D, E, F, G, A, B). Η φωνητική γραμμή είναι σε C major (C, D, E, F, G, A, B).

πά — α — σης κη — λί — δο — ος και σῶ — σον ἄ — γα —

θε — τας ψυ — χας ἡ — μῶν

Ὁ Ἐθνικός Ὕμνος

Moderato (μέτρια)

Ν. Μάντζαρος

ᾠσμα
13ον

1. Σὲ γνω·ρί·ζωᾶ· πό τὴν κό·ψη τοῦ σπα·
2. Ἐ·κεῖ·μέ·σα κα τοι·κοῦ·σες πι·κρα·

θιοῦ τὴν τρο·με·ρή·η
μέ νηέν·τρο·πα·λή·η

Σὲ γνω·ρί·ζωᾶ· πό τὴν
κι·ἔ·να στό·μα καρ·τε·

ὀ·ψη ποῦ μέ βιά με·τράει τῇ γῇ·η Ἀπ' τὰ
ροῦ·σες ἔ·λα πᾶ·λι νᾶ σοῦ πῇ·η Ἀρ·γειε

κό·κα·λα βγαλ·μέ·νη τῶν Ἐλ·λή·νων τὰ ἱε·
νά·ρ·θ'·έ·κει·νη μέ·ρα κ'ῆ·ταν ὁ·λα σιω·πη·

οᾶ·α καὶ σάν πρῶ·τ'άν·δρει·ω·μέ·νη χαῖρ ὦ
λά·α για·τί τᾶ·σκια·ζ'ῆ φο·βέ·ρα καὶ τὰ

χαῖ·αιρ' ἔ·λευ·θε·ριά·α καὶ σάν πρῶ·τ'άν·δρειω·
πλά·α·κων' ἡ σκλα·βιά·α για·τί τ'ᾶ·σκια·ζ'ῆ φο·

μέ - νη χαῖρ' ὦ χαῖρ' ἐ - λευ - θε - ριά - α καὶ σὰν
βέ - ρα καὶ τὰ πλά κων' ἡ σκλα - βιά - α για - τὶ

πρῶ - τ' ἄν - δρει - ὦ μέ - νη χαῖρ' ὦ χαῖρ' ἐ - λευ θε - ριά
τὰ - σκία ζ' ἡ φο - βέ - ρα καὶ τὰ πλά - κων' ἡ σκλα - βιά

Δ. Σολωμός

Ὁ ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Moderato

Γ. Λαμπέλ

ᾠδὴ
19ον

1. Ποῦ εἶ - σαι τὰ - χαε̣ - δῶ - ω κο - ον .
2. Τί χα - ροῦ - με - νο - ος ποῦ - ου
3. Τρα - γου - δεῖς τὸ με - ε - ση - η .
4. Τρα - γου - δεῖς πο - λὺ - υ κο - ον .

τὰ μου τζί - τζί - κά μου τζί - ι τζί - ι
 θᾶ - σαι τζί - τζί - κά μου τζί - ι τζί - ι
 μέ - ρι τζί - τζί - κά μου τζί - ι τζί - ι
 τὰ μου τζί - τζί - κά μου τζί - ι τζί - ι

κά μου ποῦ εἶ - σαι τὰ - χα σκα - α - λω - ω -
 κά μου μεσ' στήν πρᾶ - σι - νη - η μου - ου -
 κά μου τρα - γου δεῖς τὸ κα - α - λο - ο -
 κά μου στὸν κορ - μὸ στὸν κλά - α - δο - ο

μέ - νος καὶ λα - λεῖς εὐ - τυ - υ - χι - ι -
 ριὰ μου τρα - γου - δεῖς κι' ἄ - πο - ο κοι - οι -
 καὶ - ρι ποῦ στὸν κῆ - πο σ' ἐ - ε - χεῖ - ει -
 ντᾶ - σαι, δὲ σὲ πιά - νω μὴ η - η φο - ο -

σμέ - νος
 μᾶ - σαι
 φέ - ρει
 βᾶ - σαι

τζί - τζί - τζί - τζί - τζί - τζί - τζί -

κα τρα-γου-ου-δι-ι στή μου τζί-τζι-τζι-τζι-τζι-

τζι-τζι-τζι-κα τρα-γου-ου-δι-ι-ι-στη

Οἱ βαδρακοὶ

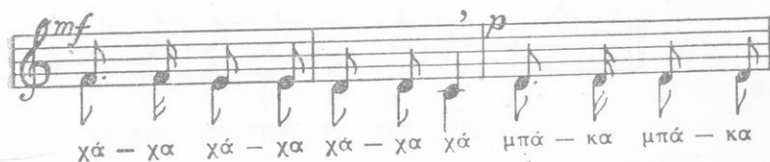
Moderato

Α. Ἀργυροπούλου

ᾠδὴ
20ον

1. Εἰ — μα — στ'έ — μεῖς οἱ βα — θρα —
2. Οἱ γλῶσ — σες μας τι — νά — ζον —
3. Καὶ σάν κα — λο — χορ — τά — σω —

κουά κουά κουά χά - χα χά - χα χά - χα χά

μπά - κα μπά - κα κουά κουά κουά

The image shows a musical score for two staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). It contains a sequence of eighth notes, with a measure rest of 7/8. A dynamic marking of *mf* (mezzo-forte) is placed above the staff. The lyrics 'κουά κουά κουά χά - χα χά - χα χά - χα χά' are written below the notes. The second staff also begins with a treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of eighth notes, with a measure rest of 7/8. The lyrics 'μπά - κα μπά - κα κουά κουά κουά' are written below the notes. The score ends with a double bar line.

Ὁ ἀποχαιρετισμός τοῦ χρόνου

Allegro (γοργά)

Μ. Λεβέντη

ᾠδὴ
21ον

1. Πά - ει ὁ πα - λῆς ὁ χρό - νος
2. Γέ - ρε χρό - νε φύ - γε τώ - ρα
3. Μά - κι ἄν φεύ - γης μα - κρυ ἄ μας

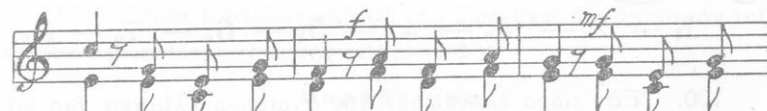
ἄς γιορ - τά σω - με παι - δια ἅ καὶ τοῦ χω - ρι - σμοῦ ὁ
πάει ἡ δι - κή σου ἢ σει - ρά - ἅ ἢ ρ - θε νέ - ος με τὰ
στὴν καρ - δια - μας πάν - τα ζῆ - η κά - θε λύ - πη καὶ χα

πό - νος ἄς κοι - μᾶ - ται στὴν καρ - δια
δω - ρά, με τρα - γού - δια με χα - ρά Κα - λή χρο -
ρά μας ποῦ πε - ρά - σα με μα - ζὺ

νιά κα - λή χρο - νιά χα - ρού - με - νη χρυ - σῆ πρω - το - χρο -

νιά κα - λή χρο - νιά κα - λή χρο - νιά χα - ρού - με -

νη χρυ - σῆ πρω - το - χρο - νιά.

Κεφάλαιον 14ον

Μεῖζων κλίμαξ τοῦ Σόλ

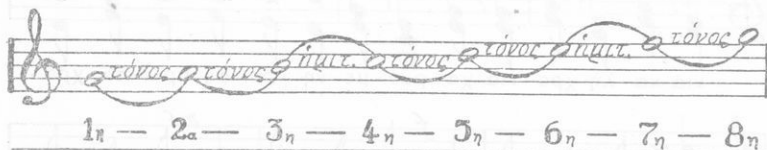
96. Εἰς τὴν Μουσικὴν πλὴν τῆς φυσικῆς κλίμακος τοῦ Νιό, μεταχειριζόμεθα καὶ ἄλλας μεῖζονας κλίμακας ὁμοίας μὲ τὴν τοῦ Νιό, αἱ ὁποῖαι ἔχουν βάσιν οἰονδήποτε ἄλλον φθόγγον καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου λαμβάνουν τὸ ὄνομά των.

97. Κάθε νέα κλίμαξ ὅμως, τὴν ὁποίαν θὰ σχηματίζωμεν, διὰ νὰ εἶναι καὶ αὐτὴ μεῖζων, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἀνέρχεται καὶ νὰ κατέρχεται ὅπως καὶ ἡ πρότυπος κλίμαξ τοῦ Νιό, Δηλαδὴ νὰ ἀνέρχεται κατὰ δύο τόνους ἡμιτόνιον, τρεῖς τόνους ἡμιτόνιον καὶ νὰ κατέρχεται ἡμιτόνιον τρεῖς τόνους, ἡμιτόνιον δύο τόνους. Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦτο χρησιμοποιοῦμεν γὰ σημεῖα τῆς ἀλλοιώσεως.

98. Ἡ πρώτη μεῖζων κλίμαξ ἡ ὁποία σχηματίζεται μὲ δέσιν, εἶναι ἡ μεῖζων κλίμαξ τοῦ Σόλ.

99. Διὰ νὰ σχηματίζωμεν τὴν μεῖζονα κλίμακα τοῦ Σόλ, λαμβάνομεν ὡς βάσιν τῆς τὴν πέμπτην βαθμίδα (τὴν δεσπίζουσαν) τῆς μεῖζονος κλίμακος τοῦ Νιό, δηλαδὴ τὸν φθόγγον Σόλ καὶ σχηματίζομεν ἀνερχομένην σειρὰν ὀκτὼ φθόγγων.

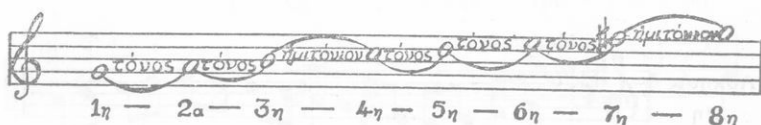
Παράδειγμα

100. Ἐὰν τώρα ἐλέγξωμεν τὴν ἀνωτέρω κλίμακα διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν εἶναι μεῖζων, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αὕτη δὲν εἶναι μεῖζων διότι, ἐνῶ κανονικῶς σχηματίζει μεταξὺ τῶν βαθμίδων τῆς 1ης—2ας (Σόλ—Λά) τόνον, 2ας—3ης (Λά—Σι) τόνον, 3ης—4ης (Σι—Νιό) ἡμιτόνιον, 4ης—5ης (Νιό — Ρε) τόνον καὶ 5ης — 6ης (Ρε—Μι) τόνον, μεταξὺ 6ης—7ης (Μι—Φά) ἀντὶ τόνου σχηματίζει ἀντικανονικῶς ἡμιτόνιον καὶ μεταξὺ 7ης—8ης (Φά—Σόλ) ἀντὶ ἡμιτονίου σχηματίζει καὶ πάλιν ἀντικανονικῶς τόνον.

101. Διὰ νὰ γίνῃ λοιπὸν μεῖζων καὶ σχηματίσῃ τοὺς τό-
νους καὶ τὰ ἡμιτόνια κατὰ σειρὰν ὅπως καὶ ἡ φυσικὴ κλίμαξ
τοῦ Νιτὸ ὑψώνωμεν μὲ διέσιν τὴν ἐβδόμην βαθμίδα τῆς
(τὸν φθόγγον Φά) καὶ τοιοῦτοτρόπως τὸ διάστημα Μι—Φά $\sharp$
γίνεται τόνος καὶ τὸ διάστημα Φά $\sharp$ —Σόλ γίνεται ἡμιτόνιον.

Παράδειγμα

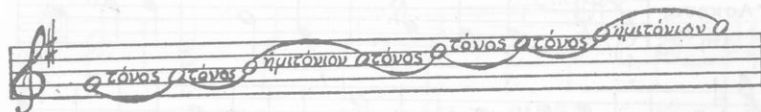

102. Ἐπειδὴ ὅμως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι εἰς ἓνα μουσικὸν
τεμάχιον, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὴν μεῖζωνα κλίμακα τοῦ Σόλ,
διταν συναντήσωμεν τὸν φθόγγον Φά νὰ τὸν ἐκτελοῦμεν μὲ
διέσιν, διὰ τοῦτο τὴν διέσιν τοῦ φθόγγου Φά τὴν τοποθετοῦμεν
μονίμως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ πενταγράμμου καὶ ἀμέσως μετὰ τὸν
γνώμονα τοῦ Σόλ καὶ εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ποῦ γράφεται ὁ φθόγ-
γος τοῦ Φά.

103. Ἡ μόνιμος αὐτὴ τοποθέτησις τῆς διέσεως καλεῖται
ὀπλισμὸς τοῦ γνώμονος καὶ μᾶς δεικνύει ὅτι, τὸ μὲν μουσί-
κον τεμάχιον ἀνήκει εἰς τὴν μεῖζωνα κλίμακα τοῦ Σόλ, ὁ δὲ
φθόγγος τοῦ Φά, ὡσάκις συναντᾶται, θά ἐκτελεῖται ἐν διέσει.

104. Ἄρα ἡ μεῖζων κλίμαξ τοῦ Σόλ ἔχει ὡς ὀπλισμὸν τοῦ
κλειδιοῦ μίαν διέσιν διὰ τὸν φθόγγον Φά.

Παράδειγμα

105. Ἡ μεῖζων κλίμαξ τοῦ Σόλ σχηματίζει ἀπὸ τῆς βά-
σεως τῆς μέχρι τῆς ὀγδόης τὰ αὐτὰ διαστήματα μὲ τὴν φυσι-
κὴν μεῖζωνα κλίμακα τοῦ Νιτὸ, ἐφ' ὅσον καὶ αὐτὴ εἶναι μεῖζων.

Ἀσκήσεις εἰς τὴν μείζονα κλίμακα τοῦ Σόλ

Ἀσκήσις 30η

Moderato

mf

Ἀσκήσις 31η

Moderato

mf

Ἀσκήσις 32α

Andante

mf

Ἀσκήσις 33η

Andantino

mf

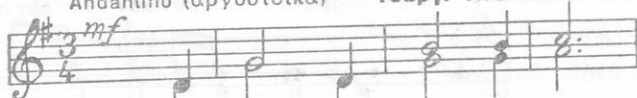
Ἀσκήσεις εἰς ᾄσματα

ΣΤῆν ἄνοιξη

Andantino (ἀργούτσικα)

Γεωργ. Ἀθανασοπούλου

Ἄσμα
22ον

1. Στῆς Ἀ - νοί - ξης τὰ κάλ -
2. Στὸ θρό - νο τοῦ ὦ - ραί -
3. Χα - ρῆ - τε τρα - γου - δῆ -

λη χα - ρῆ - τε μιά - α χα - ρά - α ποὺ
ου στ' ἄ - στέ - ρια τοῦ - οὐ - ρα - νοῦ - ου ποὺ
στε μα - ζὺ με τά - α που - λιά - α ἄν -

δὲ θὰ νιώ - στε ἄ - α - αλ - λη πε - τά - ξετε
χά - ρη κό - σμου νέ - ε - ε - α φω - τί - ζει
θρω - ποι ξα - να - ζῆ - η - η - στε ἄ - νοί - ξετε

με φτε - ρά - α ποὺ δὲ θὰ νιώ - στε
κεῖ τὸ νοῦ - ου ποὺ χά - ρη κό - σμου
με καρ - διά - α ἄν - θρω - ποι ξα - να -

ἄλ - λη πε - τά - ξετε με φτε - ρά - α
νέ - α φω - τί - ζει κεῖ τὸ νοῦ - ου
ζῆ - στε ἄ - νοί - ξετε με καρ - διά - α

Κ. Τσαούσης

Ἀπρίλης

(τὴν πρώτη φορά ἕνας, τὴν ἐπανάληψιν ὅλοι)

Allegro (γοργὰ)

Δημοτικὸν - Α. Ἀργυρόπουλος

ᾠδὴ
23ον

1. Τῶ - ρα εἶν' Ἀ - α - πρί - λη - ης καὶ χα -
2. Τὸ λέν οι - οι κοῦ - κοι - οι στὰ ψη -
3. Πᾶν' καὶ κον - τὰ οἷ τσο - ο - πά - νη -
4. Καὶ νὰ γιο - ορ - τὰ σου - ουν νὰ χα -

ρὰ τῶ - ω - ρα εἶ - ναι κα - α - λο - ο - καὶ - ρι τῶ
 λά ψη - η - λὰ στὰ κα - α - τα - α - ρά - χια τὸ
 δεξ λα - α - λῶν - τας τῇ - η φλο - ο - γέ - ρα πᾶν'
 ποῦν νὰ - α ρί - ξουν στὸ - ο ση - η - μά - δι καὶ

καὶ - ρι τὸ λέν τ' ἄη - δόνια στὰ βου - ου νὰ κ' οἶ - οι
 ρὰ χια πᾶν' τὰ κο - πά - δια στὰ βου - ου νὰ νὰ - α
 γέ - ρα νὰ τὰ τυ - ρο - κο - μή - σου - ου νε καὶ - αι
 μά - δι νὰ πιοῦ νε - ρὸ ἀπ' τὰ - βου - ου - νὰ νὰ - α

πέρ - δι - κες στὰ πλά - α - για τὸ πλά - α - για
 ξε - κα - λο - και - ριά - α σουν πᾶν' ριά - α - σουν
 τῇ νο - μή νὰ βγά - α λουν νὰ βγά - α λουν
 πά - ρουν τὸν ἄ - έ - ε ρα νὰ έ - ε - ρα

Παραπομπή

108. Όταν κατά την εκτέλεσιν ενός μουσικοῦ τεμαχίου συναντήσωμεν τὸ σημεῖον τῆς παραπομπῆς διὰ πρώτην φοράν δὲν τὸ λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ ὅταν τὸ συναντήσωμεν διὰ δευτέραν φοράν, τότε ἐπανερχόμεθα ἐκεῖ ὅπου τὸ συνηντήσαμεν τὴν πρώτην φοράν καὶ ἐπαναλαμβάνομεν τὸ μουσικὸν τεμάχιον.

Σημ. Εἰς τὸ κατωτέρω ᾠσμα βλέπομεν τὴν ἀνέργειαν τῆς παραπομπῆς.

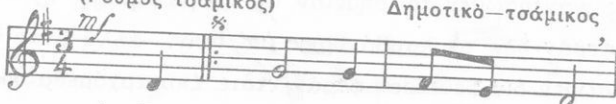
Ὁ Γεροκλέφτης

(Τὴν πρώτη φορά ἕνας, τὴν δευτέραν ὅλοι)

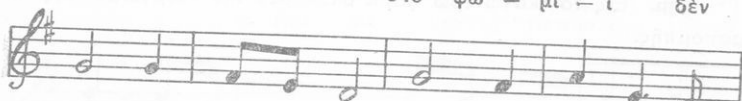
(Ρυθμὸς τσάμικος)

Δημοτικὸ—τσάμικος

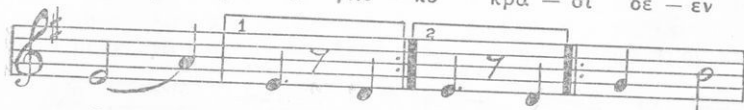
ᾠδὴ
24ον

1. Παι — διάμ' σάν — θέ — ελ — τε
2. μέ — να νά — α ρω —
3. ράν — τα χρό — ο — νια
4. στὸ ψω — μί — ι δέν

λε — βεν — τιά — α καὶ κλέ — φτες νά γε — ε —
τή — σε — τε — ε πῶς τὰ περ — νοῦν οἱ — οἱ
ἔ — κα — να — α στοὺς κλέ — φτες κα — πε — ε —
ἔ — φα — γα — α γλυ — κὸ κρα — σὶ δέ — εν

νῆ — η — τε παι τε ἔ — μέ — να
κλέ — ε — φτες ἔ — τες σα — ράν — τα
τά — α — νιος σα νιὸς ζε — στὸ ψω.
ἦ — η — πια ζε πιά τὸν ὤ — πνο

νά γειά — α — σας παι — αι — διὰ ἔ — μέ — να
χρό γειά — α — σας παι — αι — διὰ σα — ράν — τα
μὶ γειά — α — σας παι — αι — διὰ ζε — στὸ ψω.
δέν γειά — α — σας παι — αι — διὰ τὸν ὤ — πνο

νά ρω — ω — τή — σε — ε — τε ἔ — τε ἔ
χρό νια — α ἔ — κα — α — να σα νά σα
μὶ δέ — εν ἔ — φα — α — γα ζε γα ζε
δέν ἔ — ε — χόρ — τα — α — σα τὸν σα

Κανὼν τετράφωνος

109. Εἰς τὸν τετράφωνον κανόνα ἡ τάξις διαιρεῖται εἰς τέσσαρας ομάδας. Ὅταν ἡ πρώτη ομάδα φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον Β, ἡ δευτέρα ομάδα ἀρχίζει ἐκ τοῦ σημείου Α, ὅταν ἡ πρώτη ομάδα φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον Γ, ἡ τρίτη ομάδα ἀρχίζει ἐκ τοῦ σημείου Α καὶ ὅταν ἡ Α ομάδα φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον Δ, ἡ τετάρτη ομάδα ἀρχίζει καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ σημείου Α. Τὸ ῥῆσμα ἐπαναλαμβάνεται δύο καὶ τρεῖς φορές ἕως ὅτου ὁ διευθύνων τὰς ομάδας δώσῃ τὸ σύνθημα τῆς λήξεως, ὅποτε κάθε ομάδα ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ τέλος σταματᾷ.

Ὁ χειμώνας

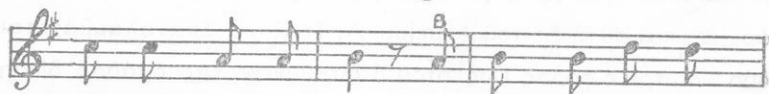
(Κανὼν τετράφωνος)

ᾠδὴ
25ον

Moderato

Χα — ρῆ — τε κι'ό — χει — μώ — νας γορ —

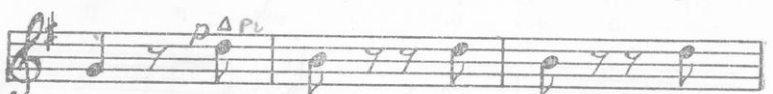
γά φεύ — γει παι — διά. Τοῦ πεύ — κου θά φουν —

τώ — σουν σέ λί — γο τὰ κλα — διά. Λα —

λοῦν στὰ δά - σ'οἱ φλώ - ροι κι'ό - κου - κος στίς πλα -

γιές κού — κου! κου — κου! κου —

κου! κου — κου! κου — κου!

Ὁ στίβος

Ρυθμική άγωγή έμβατηρίου

Δ. Παύλοβιτς

Άσμα
26ον

1. Έμ πρός κι'ό στί-βος άν - θι - σε τή
2. Ψυ - χή λε - βέν-τρας κλεί-σου- με σ'

νιό - τη ό - λο - γυ - ρά μας. Μιά φλό - γαιν' ή καρ -
στή - θια σάν ά - σπι - δες. Σε μάς οι νέες έλ -

διά - α μας κ'ή όρ - μή - μας ει - ναι μιά - α μιά
πί - ι - δες κι'ό κλη - ρος μας λαμ - πρόσ - ος σε

φλό - γαιν' ή καρ - διά - α μας κ'ή όρ - μή μας ει - ναι
μάς οι νέες έλ - πί - ι - δες κι'ό - κλη - ρος μας λαμ -

μιά - α. Χάλ - κι - νη άς γί - νη ή δύ - να - μη - η
πρό - ος. Μιά νί - κη με δα - φνό - κλα - ρα - α

κι'ά - γαλ - μα άρ χαίω ή χά - α - α - α - ρη
στά χέ - ρια μάς προ - σμέ - ε - ε - ε - νει

στο δρό — μο στο λι — θά — α — ρι
κι δό — ξά — ν — τρει — ω — μέ — ε — νη

πλά — στε γε — ρά κορ — μιά — α
πάρ — τε φτε — ρά κ'έμ — πρό — ος

Σ. Σπεράντσας

Τῆς Ἄρτας τὸ γιοφύρι

Allegro (γοργόν)

Δημοτικόν Κ. Ψάχου

ᾠδὴ
27ον

1. Σα - ράν - τα μα - α - α - στο - ρό - ο - ο - που -
2. Γιο - φύ - ριν' έ - ε - ε - στε - ριώ - ω - ω - να
3. Ο - λη - με - ρί - ι - ις έ - χτί - ι - ι - ζα -
4. Μοι - ρο - λο - γοῦ - ου - ουν οἱ μά - α - α - στο

λα κ'έ - ξην - τα δυὸ μα - στό - ο - ο - ο - ροι
νε στῆς Ἄρ - τας τὸ πο - τά - α - α - α - μι
νε τὸ βρά - δυ γκρεμι - ζό - ο - ο - ο - ταν
ροι καὶ κλαίν' οἱ μα - θη - τά - α - α - α - δες

γιο - ο - ο - ο - φύ - υ - υ - ριν' έ - ε - ε, γιο - φύ - ριν'
Ὁ - ο - ο - ο - λη - η - η - με ρί - ι - ις ὀ - λη - με.
Μοι - οἱ - οἱ - οἱ - ρο - ο - ο - λο - γοῦ - ου - ουν μοι - ρο - λο
Ἄ - α - α - αλ - λοι - οἱ - οἱ - μο - νο - ο - ο ἄλ - λοι - μο -

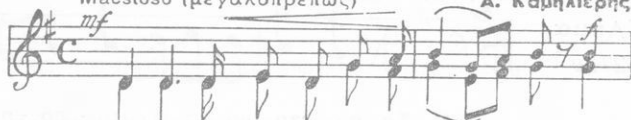
έ - ε - ε - στε - ριώ - ω - ω - να - νε
ρί - ι - ις έ - χτί - ι - ι - ζα - νε
γοῦ - ου - ουν οἱ μά - α - α - στο - ροι
νο - ο - ο στοὺς κό - ο - ο - πους μας

Δόξα στο πνεῦμα τῶν ἀρχαίων

ᾠδὴ
28ον

Maestoso (μεγαλοπρεπῶς)

A. Καμηλιέρης

1. Δόξα στο πνεῦμα τῶν ἀρχαίων παγ.
2. Ἐχει στεφάνια δόξα κοοομη στο

κόσμιον φωτὸς πηγὴν! Δόξα στα ὀπλά ῥῶων
δένδρων τὸ ἱερόο! Ἀπάτητοι τῆς δόξης

νέεων πού λυτρώσαν αὐτὴν τὴν γῆν! Μ' ἐ-
δρόοομοι προσμενουν ἡρωατολμηρό! Ἐμ-

κείνων τῇ χρυσοοφία μετῶν τὴν ἀ-
πὸς στῶν ἔργων τὸν ἀαγῶνα. Ἐκεῖ ὁ πύρι-

γία ὀρμήν νῆαν ἅς πλάσωμ' ἐστορία, γε-
νος παλαιός! Ἐκεῖ τῆς νίκης ἡ κορόνα, ἀ

μάτη δόξα καὶ τιμή! Νῆαν ἅς πλάσω-
θάνασίας ἀσπασμός! Ἐκεῖ τῆς νίκης

μὴ - στο - ρί - α γε - μά - τη δό - ξα καὶ τι - μὴ!
ἢ κο - ρό - να ἄ - θά - να - σί - ας ἄ - σπα - σμός!

Α. Προβελέγγιος

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ

Ασμάτα	Ποιητής	Συνθέτης	Σελίς
1. Σε 'Υμνόν μεν	Εκκλησ. Μελωδία	Α. Κατακούζινου	5
2. Επυράνιε Θεέ	Προσευχή	Γ. 'Αθανασοπούλου	6
3. Το τραγ. των προγόνων	Γ. Καλαματιανός	Γ. 'Αθανασοπούλου	7
4. Το τραγούδι της αύγης	Γ. Βερίτης	Γ. 'Αθανασοπούλου	15
5. Θεέ των δάων	Προσευχή	Γ. 'Αθανασοπούλου	18
6. 'Η γενεσίς σου Χριστέ	Απολυτίκ. Χριστουγέννων	Μεταγρ. Γ. 'Αθανασοπούλου	19
7. 'Αγία νύχτα	Ελευθέρα μετάφρασις	έκ του Γερμανικού	21
8. Νεπαρούλα	Δημοτικό	Μεταγρ. Γ. 'Αθανασοπούλου	22
9. 'Η Καμπάνα	Κανών τρίφωνος	Μεταγρ. Α. 'Αργυροπούλου	23
10. 'Η Ελπίς	Ι. Πολέμης	Γ. 'Αθανασοπούλου	27
11. Το ρολόγι	Κανών τρίφωνος	Γ. 'Αθανασοπούλου	34
12. Πρωτοχρονιά	Στ. Σπεράντζα	Διασκ.	35
13. Το κυνήγι	Κ. Τσαούσης	Γ. 'Αθανασοπούλου	37
14. Οι όμορφες του χωριού	Κ. Τσαούσης	Γ. 'Αθανασοπούλου	39
15. Στην Παρίδα	Εκκλησ. Μελωδία	Γ. 'Αθανασοπούλου	43
16. Άγιος άγιος	Προσευχή	Μεταγρ. Γ. 'Αθανασοπούλου	46
17. Βασιλεὺ οὐράνιε	Δ. Σολωμός	Διασκ.	59
18. 'Εθνικός ύμνος		Ν. Μάντζαρης	61
19. 'Ο τέλτικας		Γ. Λαμπιδέτ	63
20. Οι Βάρβαροι		Α. Αργυροπούλου	65
21. 'Ο 'Αποχαρ. του Χρόνου		Μ. Λεβέντη	67
22. Στην "Ανοιξη		Γ. 'Αθανασοπούλου	71
23. 'Απρίλης	Κ. Τσαούσης	Α. 'Αργυροπούλου	72
24. 'Ο Γεροκάεφτης	Δημοτικό	Α. 'Αργυροπούλου	74
25. 'Ο Χειμώνας	Κανών τετράφωνος	Α. Παυλοβίτης	76
26. 'Ο Ιρίδος	Σ. Σπεράντζα	Κ. Ψάχος	77
27. Της "Αρτας το γιοφύρι	Δημοτικό	Α. Καμηλιέρη	98
28. Δόξα στο πνεύμα των αρχαίων	Δ. Προβαλέγγιος		70

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφ. 1ον Ἀπλαῖ δίφωνοι ἀσκήσεις καὶ ᾠσματα ἐπὶ διαστημάτων 2ας 3ης καὶ 4ης . . . Σελ	5
» 2ον Θεωρητικὴ ἐξέτ. τῶν διαστημ. 2ας 3ης 4ας	8
» 3ον Διαστήματα Πέμπτης	12
» 4ον Μέτρον $\frac{8}{4}$	16
» 5ον Διαστήματα ἑκτης	23
» 6ον Δέκατα ἕκτα	28
» 7ον Διαστήματα ἑβδόμης	40
» 8ον Διαστήματα ὀγδόης	43
» 9ον Φθογγόσημα δις παραστιγμένα . . .	47
» 10ον Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μείζωνος κλίμακος	48
» 11ον Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν διαστη- μάτων τῆς μείζωνος κλίμακος	49
» 12ον Σημεῖα ἀλλοιώσεως	52
» 13ον Χρωματικὴ κλίμαξ	57
» 14ον Μείζων κλίμαξ τοῦ Σὸλ	68

Μορφή 14

[Faint, illegible handwritten text, possibly a signature or stamp, with a diagonal line crossing through it.]

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

1. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ μετὰ πρακτικῶν ἀσκήσεων καὶ περιληπτικῆς Ἱστορίας. σελ. 223 *Ἐγκριμένη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2610/2/12/52 ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.*
Ἐγκριμένη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 112677/7-5-51 ἀποφάσεως Ὑπουργείου Παιδείας. Ἐπαινεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.
2. ΜΟΥΣΙΚΗ διὰ τὴν Γ' τάξιν τοῦ ὑποτάξιου Γυμνασ.
3. ΜΟΥΣΙΚΗ διὰ τὴν Δ' τάξιν τοῦ ὀκτατάξιου Γυμνασ. Συμφώνως τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ καὶ ΟΝΟΜΑΤΩΝ μετὰ εἰσαγωγῆς καὶ πλουσίων παρατηρήσεων, τὸ πληρέστερον ὄλων, σελ. 276. *(Συστημένον παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἀριθ. 101254/17-12-1943) Γ. Α. ΠΑΠΑΔΙΟΝΟΥ ΓΕΝ. ΕΠΙΘΕΩΡ.*

ΦΥΣΙΚΗ, Ἀλκ. Ταγκαλάκη, Μέρος Ι, Μηχανικὴ
ΔΙΑ ΝΑ ΓΡΑΦΕΤΕ ΚΑΛΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ, Ἰωάν. Ζώτου

ΕΡΓΑ Π. ΠΟΥΝΤΖΑ

1. ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1200 ἀσκήσεις Πρακτικῆς καὶ Θεωρητικῆς Ἀριθμητικῆς
2. ΑΛΓΕΒΡΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (6 τόμοι) 5.750 Ἀσκήσ.
3. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟΣ ΛΟΓΙΣΜΟΣ (6 τόμοι) 2.500 Ἀσκήσεις
4. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΡΙΓΩΝΟΜΕΤΡΙΑΣ (3 τόμοι) 2000 Ἀσκήσ.
5. ΛΥΣΕΙΣ ΑΛΓΕΒΡΑΣ Κράτους
6. ΛΥΣΕΙΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ Κράτους
7. ΛΥΣΕΙΣ ΤΡΙΓΩΝΟΜΕΤΡΙΑΣ Κράτους
8. ΛΟΓΑΡΙΘΜΟΙ ΠΡΟΤΥΠΟΙ Π. Πούντζα—Α. Κουκλάδα